

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės
SANDAROS Organas

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 23

Tel. South Boston 5015.

South Boston, Mass., Birželio (June) 7 d. 1918 m.

Metai V.

U-Submarinos Amerikoje.

Vokiečių Submarinos New Yorke ir
New Jersey priplaukose.

Nuskandino kelioliką Amerikos laivų.

Nuo U-submarinų piktadarybių jūrese
žuvo apie 500 žmonių

True translation filed with the
postmaster at Boston, Mass. on
June 5, as required by the act of
October 6, 1917.

**VOKIEČIŲ SUBMARINOS PLAUKIOJ ATLAN-
TIKO PRIEPLAUKOJE ir
TIKIMA, KAD NUSKAN-
DINO MAŽIAUSIA 15 A-
MERIKOS LAIVŲ.**

Bjauriausias šiandieninis
Vokietijos —submarinų už-
puolimas mūsų priplauko-
se apsirėškė netik tame,
kad Suvienytų Valstijų pa-
sažierinis laivas Carolina ta-
po paskandytas, bet ir ta-
me, kad kaizerio jurių vil-
kas galiop apšaudė vieną
laivelį, kuriuomi gelbėjo
skestančius Carolina pa-
sažierius.

Paskandinimas Carolinos
tapo sužinota tik tuomet,
kuomet 19 pasažierių, tarpe
kurių buvo 2 moteris, Bri-
tanijos laivų tapo išgelbėti
ir išsodyti tuloje Atlantiko
prieplaukoje. Pirmus nuo-
jų žodžius apturėjo New
Yorke ofisuose New Yorke
ir Porto Rico laivų kompani-
jos. Carolinoje važiavo 220
pasažierių ir 130 igulos, vi-
so 350 žmonių Atskaičius 19
išgelbėtų likusieji 231 žmo-
gus yra žuvę.

**GARLAIVIŲ
NUSKANDINTA:**

Carolina, 8000 tonų. Plau-
kė iš Porto Rico į New Yor-
ką su 200 pasažierių ir 130 i-
gulos žuvo.

Texel, 3,210 tonų. Plau-
kė iš Porto Rico į New Yor-
ką su cukrum. Igula išgelbė-
ta.

Winneconne, 1,800 tonų.
Plaukė iš Newport News
į Providence, su angliais. I-
gula išgelbėta.

Herbert L. Pratt, 5,372
tonų. Juomi gabeno alieju iš
Meksikos į New Yorką. Igu-
los buvo 33. Vienas žmo-
gus žuvo.

**ŠKUNERIŲ LAIVŲ
NUSKANDINTA:**

Edward H. Cole iš Bosto-
no; Hattie Dunn iš Thomast-
on, Me.; Samuel W. Hat-

haway, iš Bostono; Isabelle
B. Wiley iš Bath, Me.; Ja-
cob M. Haskell iš Bostono,
1,362 tonų; Edna ir Haphu-
ge 1000 tonų.

True translation filed with the
postmaster at Boston, Mass. on
June 5, as required by the act of
October 6, 1917.

**FRANCIJOJE ŽUVĘ 6,756
SUV VALSTIJŲ KAREIV.**

Ligi birželio 4 d. 1918:
Žuvo mušiuose 649
Žuvo nuo akcidentų 296
Žuvo nuo ligų 1,154
Žuvo nuo žaizdų 333
Žuvo iš kitų priežastų 75
Žuvo jūrose 240
Žuvo civilių 17
Iš viso mirusių 2,754
Sužeistų 3,657
Suimtų 97
Prapulusių 263
Viso žuvusių 6,756

True translation filed with the
postmaster at Boston, Mass. on
June 5, as required by the act of
October 6, 1917.

**VOKIEČIŲ GELŽKELIAI
SUOMIJOJE.**

Associated Press prane-
ša, kad vokiečiai dirba du
laikinius gelžkelių šiaurinė-
je Suomijos dalyje. Viena
linija eina į rytus prie Kem-
linkui Murmausk gelžkelio
vedančio Rusijon, o kita —
prie Petoenga užtakos. Kon-
strukcijos darbas nesunkus,
nes ten esančios balos leng-
vai utilizuojamos.

True translation filed with the
postmaster at Boston, Mass. on
June 5, as required by the act of
October 6, 1917.

**SUOMIJOS
GERMANIZACIJA.**

Iš Stockholmo praneša-
ma, kad vokiečiai germani-
zuoja Suomiją (Finlandiją).
Vokiečių valdžia paskelbė,
kad įvežimas į Suomiją pro-
duktų bus galimas tik leidis
Vokietijos oficialams.

True translation filed with the
postmaster at Boston, Mass. on
June 5, as required by the act of
October 6, 1917.

**VOKIETIJA TARSIS
Su RUSIJA.**

The Christian Science
Monitor gavo kablegrauą
iš Amsterdamo, kurioje sa-

koma, kad Vokietijos laik-
raščiai rašo buk Vokietijos
valdžia sutikusi su rusų pa-
siulymu turėti da vieną tai-
kos konferenciją Berline,
kur pirmininkaus daktaras
von Kuehlmann.

True translation filed with the
postmaster at Boston, Mass. on
June 5, as required by the act of
October 6, 1917.

ČEČERINAS

PROTESTUOJA.

Associated Press iš Mas-
kvos praneša, kad bolševikų
užsienio reikalų ministeris
Čečerinas už protestavo prieš
Franciją už tai kad ji laiko
Rusijos kariuomenę Fran-
cijoj fronto. Proteste užrei-
škama, kad Rusijos neutra-
lumas daro Rusijos pareiga
atšaukti savo armiją iš
Francuzijos.

(Divizija, ar daugiau, Ru-
sijos armijos buvo Francu-
zijoje 1916 metais, bet ji la-
bai aktyviai mušiuose r e d a-
lyvavo, ir lygi šiol oficialiuo-
se pranešimuose apie ją
neminama).

True translation filed with the
postmaster at Boston, Mass. on
June 5, as required by the act of
October 6, 1917.

**NAUJAS DONO
DIKTATORIUS.**

Rusų laikraščiai rašo,
kad kazokų hetmanas, gene-
rolas Krasnoff, apsiskelbė
Dono diktatorium ir pas-
kelbė kad "Didžiojo Dono
valdžia bus vyriausia val-
džia visoje Rusų imperi-
joje, o įstatymai ir teisės iš-
duotos provizionalės ir so-
vietų valdžios yra bevertės
ir tuščios".

True translation filed with the
postmaster at Boston, Mass. on
June 5, as required by the act of
October 6, 1917.

**PREKYBA TARPE CHI-
NIJOS IR AMERIKOS
AUGA.**

Chinijos konsulato sek-
retorius New Yorke, p. J. S.
Tow paskelbė, kad prekyba
tarpe šių šalių pastaraisiais
metais labai padidėjo.

Prekyba tarpe Chinijos
ir Amerikos 1917 metais pa-
siekė \$105,162,788 apyvart-
tos auksu. Tokiu budu a-
pyvarta 40 nuoš. padidėjo
negu 1916 met. ir 127 nuoš.
negu 1915 metais.

**RUSAI TAUPINA
ŠVIESĄ.**

Kad sutaupinti šviesą, so-
vietų valdžia paskelbė, kad
visoje Rusijoje laikrodžiai
butų pavartyti pirmyn 2

valandom. Šis įstatymas į-
jo galėn nuo 10 v. v. gegužės
31 d. 1918 m. ir veiks iki
16 d. rugsėjo, 1918 m. Pas-
kui laikrodžiai bus atsuksa
atgal tik viena valanda.

Didelis Mitingas pris-
sirengimui prie maršavimo
4 d. Liepos įvyks Lietuvių
svetainėje (kamp. E ir Sil-
ver st. So. Boston) 10 d. bir-
žel. 7:30 v. v. Išrinktos tam
tikslui draugijų komisijos
ir šiaip veikėjai kviečiami
dalyvauti. Klauskite infor-
macijų šiuom adresu:

**P. Petrauskas, 230 W. 5th
st., So. Boston, Mass.**

Įžymus Koncertas.

Senkančią subatą, birž. 8
d. kaip 8 val. vak. Komp. M.
Petrauskas su nekuriomis
savo mokiniams važiuos į
Cambridge duoti koncerto.
Koncertą rengia Cambrid-
giaus lietuvių "Laisvės"
choras. Apart Konservato-
rijos mokinių, dainuos dar
"Laisvės" choras ir "Biru-
tės Kanklių" choras iš So.
Bostono. Reikėtų atsilan-
kyti visiem į tą vakarą
pasiklausysit dainų, muzi-
kos dalykų ir kartu parem-
site dailės draugiją, kuri ru-
pinasi kultūrišku darbu.

Koncertas bus svetainėje
**Ciprus Hall, 40 Prospect st.,
Cambridge.** Pasibaigus
koncertui tęsis šokiai.

IŠ LIETUVOS.

Traupis (Ukmergės ap-
skr. miesto). Traupio miestelyje,
iš rudens pradėjo žmonės
sirgti tifu (šiltinėmis); to-
lyn liga ėjo vis platyn. Iš
miestelio liga perėjo į kai-
mus. Per dieną kelius žmo-
nes laidojo kapinėse. Žie-
mai atėjus, o dabar baigian-
tįs liga dar tebelanko žmo-
nes. Nesenai susirgo Trau-
pio klebonas; žmonės ligoje
neturi ko prisilaikyti prie
šv. Sakramentų. Dažnai po
kelius miršta iš kiemo.

Deltuva (Ukmergės aps.)

Miestelyje gyvuoja dviklasė
mokykla, kurią lanko arti
70 mokinių. Mokytojauja V.
Pauštaitis ir J. Žilinskis. M.
kyklą vaikučiai noromis
lanko ir kiekvienas stengia-
si kiek išgalėdamas moky-
tis. Labai butų gera, jeigu
butų įsteigti vakariniai su-
augusiems kursai, nes
jaunimo norinčio šviestis y-
ra daug. Žmonės čionai no-
romis skaito laikraščius ir
mėgsta juos.

IŠ SLA. seimo.

Priešeiminė vakarienė.

Paprastu budu prieš SL.
A. ir TMD. seimus, vakare,
parengiamos vakarienės,
kad atstovai gautų progos
apsipažinti. Ir šiemet tokia
vakarienė buvo parengta
Lietuvių Naujoje Svetai-
nėje.

Ant vakarėlio buvo pris-
rinkę gana daug delegatų.
Matėsi kone iš visų stam-
besnių kolonijų, po vieną ar
keli žmonės, pradėdant Bos-
tonu ir baigiant Chicaga.
Toliau iš vakarinių valstijų
ir lietuvių kolonijų delegatų
nesimatė. Ant vakarienės
buvo ir gerb. Dr. J. Šliupas,
vienas garbės kalbėtojų lai-
ke vakarienės. Be delegatų
svečių gana daug susirinko
philadelphiečių pamatyti de-
legatų į SLA. seimą. Iš-
viso vakarienėje galėjo da-
lyvauti apie 250 asmenis.

Šeimyninku vakarienės
buvo p. Vaitkus. Jis po už-
kandžių (o buvo vakarienė
iš devynių bliudų), perstatė
vedėju, laike išpildymo pro-
gramo (tostmeisterių), ger-
biam. Dr. Klimą iš Philadel-
phijos. Naujas pirmininkas
nušvietė kad ši vakarienė
parengta tuo tikslu ir pir-
mu perstatė kalbėti gerb.
Dr. Šliupą. Dr. J. Šliupas pa-
pasakojo apie savo kelionę
Europon ir tenykštį gyvenim-
ą žmonių, paragino dau-
giau dirbti tautos labui, pra-
nešė, kaip Lietuvos Laisvės
klausimas stovi dabar. Dėu-
gelį žingeidžių dalykų pra-
nešė.

Po Dr. J. Šliupo kalbėjo
Gegužis, SLA. pirmininkas,
jis pabrėžęs reikalą rupin-
tis Lietuvos Laisvės ir Ne-
prigulmybės reikalais, pra-
nešė, kad rytoj čionai bus
seimas, kuriame kalbėsime
del Lietuvos ir savo reika-
lų. Kalbėjo gerb. T. Paukš-
tys, SLA. kasininkas. Po
jo gerb. A. B. Strimaitis pa-
sakojo apie SLA. reikalus ir
išsireiškė, kad gerb. Dr. J.
Šliupui pakėlus tokių svar-
bių klausimų ir kad žadama
gerb. daktarui rengti marš-
rutas po kolonijas, tai SLA.
kuopos šitam reikalui gana
daug pasidarbuos ir tuom
savo darbu parems
Lietuvos Laisvės reikalą.
Gerb. V. K. Račkauskas pa-
sakojo prie Dr. J. Šliupo pa-
raskė klausimų ir, pagalius,
paragino visus prisidėti su

auka prie LN. Fondo. Čia-
pat pranešė, kad gerb. Šliu-
pienė iš Scranton, Pa. at-
siuntė rutų bukėtą ir kas
aukaus nemažiau dolerio
tas gaus šakutę rutų. Iš-
viso suaukavo \$115.00.

Po to kalbėjo gerb. KL
Jurgelionis iš Chicagos. Jis
išreiškė nuomonę, kad par-
tijos reikalingos ir kad ne
visi svajotojai yra niekšai,
ir kad svajonės dažnai įsi-
kunjia. Adv. Bradchulis iš
Chicagos pasakojo apie len-
kų statomas pinkles ir atsi-
tikusį pergalėjimą Chicago-
je "naujalenkių".

Jonas Strimaitis, "San-
daros" Red., nurodė ir rei-
kalą bendrai dirbti ekono-
nominiam (apdraudos ir
pašalpos) klausimą visoms
partijoms ir kad todėl nei
viena partijų nesistengtų y-
patingų laimėjimų siekti,
bet, kad visos bendrai sudė-
ję savo pečius stengtųsi or-
ganizaciją auginti, Lietuvo-
je manomam skyriui rim-
tus pamatus padėti ir kuom-
met Lietuvos valstybė įves
priverstiną ir visuotiną sa-
vo šalyje apdraudą, tai
Amerikos lietuviai paau-
kaus ilgų metų savo triuso
vaisius. SLA. kaip tautiš-
ka organizacija taipgi nega-
li buti kurčia į šiandieninius
apie Lietuvą pasiekiančius
balsus ir todėl SLA. nariai
tegu papasakoja savo žmo-
nėms apie reikalą aukų ba-
daujantiems ir politikos ve-
dimui del Lietuvos Laisvės.
Ir baigdamas kreipėsi į San-
daros ir LSS. partijų narius
kad seime butų perimti rim-
tu rupinimusi SLA. reika-
lais ir kad organizaciją pas-
tatyty ant tvirtų ekonomi-
nių-kultūrinių žvilgsni pa-
matų (toje srityje, kurioj
veikiama).

Kalba g. A. Strikulis (stu-
dentas medikas). Jis karšto-
je kalboje ragina rupintis
Lietuvos laisve ir ragino ne-
turėti nieko bendro su kle-
rikalais, kurie yra tautos
priešai.

Dr. J. Šliupas kalba antru
kartu.

Jis gana ilgoje kalboje ir
begalo įdomioje papasakojo
apie veikimą Lietuvoje ir
kurlink linksta Lietuvos rei-
kalai. Taip-gi prisiminė, kad
daugelis kunigų - klerikalų
dirba su vokiečiais ir tp. Apie
jo kalbą vėliau pranešime.
Vakarienė pasibaigė apie
11 v. vakare.

Reporteris.

Ivairios žinios.

Panemunis (Rokiškio apkr.).

Panemunis tai grožės vieta. Viduriu miestelio skubiai plaukia vėsus Nemunėlis. Ant jo kranto dunkso senas pilkalis, ant kurio ošdami seni medžiai šneka senovės paslaptis. Žiuri karu au dra ir čia paliko žymių pėdsakų. Bažnyčia ir veik pusė miestelio žuvo liepsnoje. Šiandieną tepuošia miestelį muro mokykla, paskutiniai prieš karą metais sodiečių rūpesniu pastatyta. Prieš karą čia budavo du mokytojai; lietuvis ir gudas. Gudas dar prieš karui čia užėsiant — pasikorė. Lietuvis pabėgo Rusijon. Taip mokykla kurį laiką liovė dirbus, tik ačiū Dievui, neligam. Kaip visur emė rodytis mokyklos, tai ir pas mus atidarė. Tik dėja! Atėjo mokytojai jauti lenkė, kuri nemokėdama mūsų kalbos, nepažindama lietuvių budo, nepatenkino tėvų, nors išrodė "gyva panytė" kaip nuo Vislos krantų. Vaikučių nuo 20 lankėsi. Metų visai nešė buvusi buvo kur kitur valdžios perkelta. Dabar mokytoja P. Čiučelis, darbštus mokytojas ir geras lietuvis. Mokyklą lanko daugiau per 60 vaikučių. Ir didžioji dalis mūsų jaunimo nebesėdi rankas sudėję. Mokytojų padedant mokinas, šviečiasi, kad geriau sutikus beaustantų rytojų. Žinoma, kad ir geriausiose kviečiuose atsiranda kukalių. Taip ir pas mus dar yra apsilėdėlių, nerangių, kuriems dar molonų tušti erzėjimai bei kortavimai su degtine. Kleboną turime žmogų lietuvių šios dienos patrijoto pažiūrų, kuris kiekvieno žingsniu ragina savo parapijonis šviestis per laikraščius, knygas ir tt. Tad klebono ir mokytojo trusu pas mus pareina daugybė įvairių laikraščių, kuriuos žmonės noromis skaito. Yra dar pas mus ir knygynas, iš kurio gaunama įvairių knygų pasiskaityti. Mes tik pasidžiaugti tegalime turėdami taip energingus darbininkus, kurie ir mūsų kultūrinį judėjimą gerai pastumėsi pirmyn.

Pušalotas. Čia vakarinių kursų mokytojai yra p-lė Misevičiūtė ir Paliokas.

Skirptiškė (Mariamp. apkr.). Čia mokykla pradėjo gyvuoti metais prieš karą. Kadangi aplinkui reta kur yra mokyklų, tai mūsų mokykla turime vaikų pakankamai. Karo laiku mokykla pradėjo gyvuoti 1917 m. Dabar čia mokytoja P. Buragas, baigęs Kauno mokytojų kursus. Mokyklą lanko 56 vaikai. Mokytojo rūpesniu prie mokyklos yra įsteigti vakariniai kursai suaugusiems. Mokoma: lietuvių kalbos, aritmetikos ir dainavimo. Toliau bus paskaitų apei sveikata. Delei stokos mokytojų, truksta aplinkui dar keleto mokyklų.

Tirkšliai (Telšių apkr.). Kaip girdėti po kitas parapijas, žmonės ne kiek nepaiso karo laiko: steigia mokyklas, kai kur net po kelias; rengia vakarus ir apskritai daro kultūr. darbą kaip prieš karą. Tirkšliuose gi, nors žmonės ir gerai pasituri ir nors vaikų tik viename miestelyje kaip skruzdų skrudynė, betgi mokyklos nėra.

Intelligentija, kiek jos čia buvo, visai išsikraustė už fronto. Taigi mūsų kraštas kultūros žvilgsniu yra šiaip ar taip apleistas. Tik gal senesni atkeltas kamendorius pradės raginti žmones prie šviesos. Už ką jam visos apylinkės pasakytų širdingą ačiū. Tik duok Dieve, kad tai greičiau įvyktų.

Balnikai (Utėnos apkr.).

Jau antras mėnuo gyvuoja čia įsteigti vietinio mokytojo rūpesniu vakariniai kursai suaugusiems. Išdėstoma lietuvių kalba (rašyba, dailiaraištis), aritmetika, Lietuvos istorija, gegorafija, etika, kviečių kalba, dainavimas. Ypač tingai atkreipiama dėmesys į etiką, lietuvių kalbą ir Lietuvos istoriją. Išguldinėja A. Krasininkas ir K. ir J. Steikunai. Kuršius lanko su viršum 40 žmonių. Gailla, kad čia truksta mokslo įrankių.

Paišlinis (Vadžgirio parap.).

Paišlinyje dar rusų laikais buvo įkurta mokykla žukausko bute; iškilus karui, buvo užmiršta. Bet vėliau vėl buvo atidaryta ir jau antras metas, kaip čia mokytoja p-lė R. Zeleckaitė. Šiemet vaikučių yra arti 75. Dabas gavėnios metu kas penktadienis vaikučiai mokykloje gieda. Susirenka daug žmonių net iš Paišlinio, bet ir iš aplinkinių kaimų. Tokis budas yra pagirtinas, gražus ir malonus.

Penktadienį kovo 8 d. atsilankė pas mus Vadžgirio mokytojas ir pasakė gražią prakalbą, kuri visiems labai patiko.

"Šv. žitos" tarnaičių draugija Vilniuje sumanė įsisteigti savo skalbyklą, kuri businti tuos pačiuose rumuose, kur ir Šv. Kazimiero knygynas. Be to, toji pati draugija po Velykų rengia vaidinimų vakarą.

Paskaita. Sekmadienį kovo 17 dieną šv. Mikalojaus salėje p. Al. Stulginskis skaitė apie daržoves. Pasak prelegento, daržovės dabar esą brangesnės 20 kartų, negu prieš karą. Tuo tarpu darbininkas palyginti esąs brangesnis tik 4 kartus. Delto prekiaavimo žvilgsniu daržovės apsimoka sodinti.

Prelegentas nurodė ir mūsų žmonių nepraktingumą visuomet sau sėklas pirkti, tuo tarpu jos esą lengva namie išsiukdinti. Ypačiai dabar; prieš karą markvų sėklų svaras mokėjo vieną rublį, o dabar 80 rublių!

Žmonių prisirinko pilna salė.

Ponia F. Bortkevičienė Vilniuje.

"Globos" pirmininkė p. F. Bortkevičienė jau gavo leidimą įvažiuoti į Lietuvą ir išvažiuoti į Vilnių. Apie tai gerb. Jurgis Savickis rašo p. J. Strimaiciui: "P. Bortkevičienė jau nebegyvena Petrapilyje, iškur ji išvažiavo spalio m. 1917 m. Apsistojus Štokholme ji išgyveno ten beveik 3 mėnesius, paskui persikėlė į Kopengagą ir vos 27 vasario 1918 m. sulaukus leidimo įvažiuoti į Lietuvą ji išvažiavo Vilniun."

"Globos" veikimas vistiek nenustojęs ir tuo darbu užimtas gerb. J. Z. Valaitis. Jo adresas esąs toksai:

Petrograd, Russia,
Podolskaja 15
"Globos" reikalais į Rusiją tuo adresu galima kreiptis.
("L. Aaid.")

T.M.D. Reikalai.

IS TMD. GYVENIMO.

"Tėvynė" padaro gana rimtą pastabą prie tilpusios "V. L." num. 18, TMD. C. V. atskaitos už pirmą bertainį 1918 m.

Tenai taip rašoma:

"Tė atskaitos sužinome, kad TMD. finansų stovis yra sekantis:

Geležiniame kapitale \$1,927.70
Bėgantiems reikalams 1,161,01

Viso labo \$3,090,71
Pasižūrėję į išdo stovį, paskelbta TMD. Seime, 1916 m., randame, jog jis tuokart buvo šitoks:

Geležiniame kapitale 1,859.45
Bėgantiems reikalams 3,236.30

Viso labo \$5,095.79

Iš dabartinės atskaitos matome, kad geležiniame kapitale, į kurį skiriamas 10% nuo įplaukimų, 1 d. sausio, 1918 m., buvo \$1,798.44; Seime-gi parodyta tame kapitale \$1,859.45. Matoma čia yra koki nors klaida.

Tėv. Myl. Draugija — tai Amerikos lietuvių seniausi ir rimčiausi kultūrinį įstaiga. Jos dirbinimas turi rūpėti visai lietuvių išveivijai. Iš atskaitų matome, kad 1916 m. piniginis Draugijos turtas siekė \$5,095.78; šiemet, po dviejų metų, jis turėjo žymiai paaugti, — juk Amerikos lietuvių upas pra pakilęs ir gyvai atsiliepia į svarbius mūsų visuomenės darbus. Vienok gi, suliginus su 1916 metais, TMD. piniginis turtas nupuolė net ant \$2,005.08.

TMD. Seimas turėtų Draugijos išdo silpnėjimo priežastis prašalinti. Dabartiniuoju laiku TMD. turėtų skaityti savo turimą desėtkais tukstančių, nes ant jos pečių turi atgulti didelė našta parupinimo Lietuvai reikalingų rankvedžių ir knygų. Pirmo viso ko, reikia žinoti, kad TMD. ir jos darbai daugiau yra svarbūs Lietuvai, ne kaip Amerikai, — jie yra svarbesni dabar, negu buvo kada nors pirma."

Mes šitai taipgi buvome patėmiję, vienok jau mums labai daug primetama kišimasis į svetimus dalykus (nors tai nėra svetimas).

PRIE TMD. SUVAŽIAVIMO.

Jau bus tuojau TMD. suvažiavimas. Šitas suvažiavimas yra svarbus ne vien tik kultūriname darbe žmonėms pašvesiems, bet ir politikoje, nes kultūrinis darbas eina greta politikinio darbo. Todel ALTS. organas ir turėtų šitą pasakyti. Jeigu man bus leista, tai aš čia šitą ir pasakysiu.

TMD. organizacija yra kultūrinė. Joje nėra vietos partinėms aspiracijoms, nėra reikalo partijai kišti galvą į TMD. Rimtas TMD. darbas, rimtas kultūrinis darbas, išėina iš ribų politikos. Jeigu mes kalbame apie plačius pasauliožvalgos žmones, tai turime omenyje žmones su dideliu žinių (iš mokslų) turty, lavius. O tokie žmonės nors gali būti ir rimtoje partijoje išlavinti, bet kultūriniai organizacijai šis darbas, juos re gti, priguli atlikti.

Beto, juk partijos turi tiek daug darbo politikos srityje, kad jų pajiegos jau negali ištekti atlikti, todėl jos kultūrinio darbo nei negali sau savintis, kaip skirtingo darbo. Dar, kultūrinis darbas yra platesnis už partijos, jis gali apimti ir platesnius visuomenės sluogsnius ir kartu patraukti į savo eiles ir nepartinius žmones, nes jiems gali daugiau rūpėti švietimo darbas negu politikos, taigi kultūriniam darbe dirba ir jį remia platesnė visuomenė, kada kultūrinį darbą pastatė ant politikinio pamato jau didelės dalies visuomenės nesulauktume. Tuomet skaldytusi pajiegos kultūriname darbe ir žmonės nekurie paliktų nuosaliai ir neprišidėtų prie to darbo nei savo darbu, nei pinigų ir t. p. ir reiktų nešti politiškų organizacijų nariams viskas ant savo pečių. Todel rupintis, kad TMD. būtų gerios srovės įtakoje, nėra kurio išrokavimu.

O ar kultūrinis, rimtai varomas darbas gali būti nenaudingas, jeigu jį varysi bendrai be-

partyviai arba kelių partijų žmonės?

Į šitą klausimą galima atsakyti tik vienaip, kad kultūrinis darbas varomas kelių srovių ir bepartivių žmonių yra naudingas ir niekas tokio darbo silpnųjų neprirodys. Jeigu gali rasti silpnybės tai neišpildyme arba negalėje ką nors padaryti, vienok atliktais darbas lygiai visiems žmonėms naudingas ir net visoms partijoms.

Šitą savo mintį remiu tuom, kad kiekvienos partijos pamatu yra kultūrinis narių stovis ir toji dirva geresnė politikiniam darbui, kur kultūrinis žmonių stovis augštesnis. Jeigu partijai tenai dirbti nesiseka, tai priežastis ne žmonėse ir kultūriname darbe, bet priežastis reikia jieskoti visupirmausia partijoje ir jos vadovuose.

Tiesa, gali būti tendencija kultūriname darbe primesta, bet ji galima greitai atvesti, nuvilkus jos užvalkalą ir tą gali geriausia kiekviena partija atlikti ir atliks nei mums nepriimtinus ir tai daro. Pažiūrėkime klerikalų varymasi prieš "Kultūros Istoriją", kuri neturi aprobato vyskupo, arba ir socialistai nemėgė dailės veikalų, kuriuose jų vadovai neužgria, arba ir tokių, kuriuose bus stipriama jų skelbimams priešinga mintis. Ir jeigu jie mokės prieš tai tinkamą agitaciją pavesti, ir nesutiks tinkamo atkirtimo, tai, beabejo, jie žmonių akyse, bus teisingi ir jie tą tendenciją nušuos. Taip lyginai gali padaryti ir tautininkai.

Bet šitie dalykai nepaliečia TMD. Mes neleidžiame brošiūrėlių, siauruose partijos programose, mes turime leisti rimtus politikos, ekonomijos, veikalus, kurie tik viena, antrą nepatenkintų, bet kurių jokie jų argumentai ir nesumušė. O tai kalbu apie rimtų mokslininkų veikalus, kurie yra rašę raštą mokslui, bet ne partijai. Organizacija budama bepartivė, bet pažangi, ji ir turi pažangiųjų mokslininkų veikalų vertimuose užsiimti leidimu.

Tai kalbu delto, kad mūsų žmonėse vaikščioja kalbos, kad TMD. atlaikyti grynai tautininkams, neįsileisti socialistų ir kitų. Aš nematau jokio pavojaus. Tegul ateina visi dirbti kultūrinio darbo su mumis, o tuomet, jie pamatys, kad mes TMD. ne politikieriaivimus vedame, bet žmones su jos pagalba šviečiame ir jie tegul deda savo skatikus tam darbui ir savo pajiegas. Visiems reikalingas apšvietos darbas. Gali kitos partijos žmonių bijoti, tik savo partijos nepažinėlis ir iš baimės but sukritikuotu. Vienok delto neiti dirbti su kitomis partijomis ir-gi nėra išmintinga. Jau verčiau tuomet savo partijoje viską atitaisyti, kad būtų nesukritikuojama, padirbtį ant savo partijos programo ir ją pažinti, o tuomet pamatysime, kad ant gero išeis. Juk kompeticijoje su kitomis partijomis mes savosios partijos nedeatklis galime papildyti, klaidas atitaisyti, įgyti tolerantiškumą prie kitų žmonių pažiūrų. Kaip šiandien yra, tai išrodo, kad lyg maži vaikai susipešę, vie nas kito bijomės išto. Ir mums nebaisų klerikalat, nebaisų socialistai, ir jie savo neteisinais "triksais" ne mums blėdį padarys, bet sau. Mes dirbdami kultūriname darbe bukime gerais darbininkais, gerais dabo-tojais visų žmonių labo, o tuomet lai eina, kad ir jie visi prieš mus, arba visi su mumis — mums vistiek.

Taigi aš manyčiau, kad šiame seime mes turime daugiau kultūriname darbe bukime gerais darbininkais, gerais dabo-tojais visų žmonių labo, o tuomet lai eina, kad ir jie visi prieš mus, arba visi su mumis — mums vistiek.

Taigi aš manyčiau, kad šiame seime mes turime daugiau kultūriname darbe bukime gerais darbininkais, gerais dabo-tojais visų žmonių labo, o tuomet lai eina, kad ir jie visi prieš mus, arba visi su mumis — mums vistiek.

Taigi aš manyčiau, kad šiame seime mes turime daugiau kultūriname darbe bukime gerais darbininkais, gerais dabo-tojais visų žmonių labo, o tuomet lai eina, kad ir jie visi prieš mus, arba visi su mumis — mums vistiek.

tai reiškia kultūrinis darbas, taigi ir jie bus sukalbamesni. Jeigu mes pasiūšim, juos atstumsim ir priversim visomis pagangomis dirbti prieš mus, juk nukentės ne kas kitas, kaip mūsų tautos kultūrinis reikalas. Mes tuom nubausim tiek socialistus, kiek ir patys save, o kiti turės pasijuokti iš to.

Keliu šitą klausimą delto, kad tikiu, jog jį visi delegatai rimtai apsvarstys ir seime vadovausis Lietuvos ir lietuvių kultūrinio pakilimo geidimu ir delto stengsis kuodaugiausia patį jėgų prie kultūrinio darbo sutraukti.

Ateitininkas.

P. S. Šitas straipsnis turėtų eiti į "V. L.", kaipo TMD. organą, vienok man abejojant, kad pasiuntus į "V. L." jis pamatys pasaulį prieš seimą, ir kad jis daugiau taikomas sandariečiams TMD. nariams, tai todėl siunčiu "Sandarai", kurios Redakcija plačiau žiuri į dalykus kaip kultūrinis, ekonominius, draugijinius, taip ir partijos ir turiu viltį, kad be sutrukdyimų straipsnis patilps ir delegatai prieš seimą galės matyti.

At-kas.

Mūsų ekonominiai uždaviniai.

Norėdami atstatyti Lietuvos prekybą ir pramonę kooperacijos pamatais, neprivalome laukti galutinės karo pabaigos, bet tuojau stoti į organizacijos darbą. Gal kas skaitytojų tars dabar nėsant laiko tam dalykui, nes svarbiausia yra visų pirma išgauti Lietuvai savarankiškumo teisę, o paskui jau imtis ukio tvarkymo. Ištikrųjų, politikos siekimai yra šiandien mūsų pirmieji siekimai. Bet jeigu bus mums lemta pamatyti savarankišką mūsų tėvynę politikos žvilgsniu, svarbu būtų nepriklausoma svetimam kapitalizmui. Be to, jeigu mūsų kraštas žadamas atstatyti demokratiniiais politikos pamatais, tai ekonominę Lietuvą taip pat privalome tais pačiais pamatais tvarkyti. Lietuva čia taip pat neturi būti kapitalistų naudojama. Ji turėtų būti kooperacijos šalis, nes tokios pat reikšmės turi politikoje demokratizmas, kaip ekonomijos gyvenime kooperacija. Mums tad privalo rūpėti lyginai politikos ateitis, kaip ir ekonominė. Nes jeigu mes turėsime politikos liuosybę, bet ekonomijos žvilgsniu busime silpni, nesusiorganizavę. Silpnas bus ir mūsų politikos gyvenimas. Busime tuomet stipresniųjų lengvai panaudojami.

Ekonominė Lietuva ligi šiol, galima sakyti, miegojo. Todel atėjus laikui stoti į darbą, negalėsime umai ant kojų atsistoti ir kas reikia tuojau susitaisyti. Tuo tarpu galėtų pasinaudoti didysis privatinis ir svetimas kapitalas, kurs susirastų Lietuvoje nemaža tuščios dirvos savc darbu. Paskui jau ir nenorėdami visur turėtume susidurti su didžiojo privatinio kapitalo įsigalėjimu. Sunkesnė būtų tad ir kova mūsų jaunai kooperacijai,

Taigi matome, kad dabar jau metas išanksto mobilizuoti savo ekonominės pajėgos. Čia pavyzdį galėtume paimti dargi iš lenkų. Šiandien jų ekonomistai jau rupinasi ekonomiais ateities santykiais. Jau šiandien jie daro ir sutarčių su kitomis valstybėmis, idant turėtų tinkamos medžiagos savo tautinei prekybai ir pramonei. Tai turėtų būti ir mūsų, ypačiai kooperatorių, privalumas. Jau dabar čia turime ruošti įsteigti draugiją kur nors didesniame prekybos centre (pvz. Vilniuje), kuri galėtų iš pamatų apsvarstyti mūsų bend-

rojo eksporto ir importo (išvežimo ir įvežimo) klausimus. Pasibaigus karui, daug ko turėsime pirkti iš kitur nes greitai dar galėsime pasigaminti patys tai, ko mums bus reikalinga paprastajame gyvenime. Ir, rasi butų geriausia, jeigu tokias mūsų eksporto ir importo draugija pasistengtų pristatyti visa, ko mums bus reikalinga iš svetur, ir išleisdinti, ko turėsime perduoti. Gali buti, jog taip mūsų ekonominė apyvarta galėtų turėti patogesnių sąlygų.

Jau dabar reiktų domė atkreipti taip pat į pieno ir gyvulių ukį. Jau prieš karą buvo paaiškėję, jog pieno ukis pas mus užims svarbią vietą ekonominiame gyvenime. Todel reiktų numatyti jo plėtojimosi sąlygas ir padėti jam plėtotis natūraliniais keliais. Kooperacija čia vėl turės būti svarbiausias kelias.

Baigdamas noriu dar del to keletą žodžių tarti mūsų sodžiaus inteligentams, o ypačiai kunigijai. Jie, butent, dabar turėtų pasistengti išaiškinti žmonių kooperacijos prasmę ir naudą. Turi buti visa sunaudota Lietuvos gerovei ir jos ekonominiam sustiprėjimui.

Ir čia vienybė kalnus verčia!
J. Vaitkus.
("Liet. Aidas").

L. Žemės Banko reikalai

Reikia stiprinti L. Ž. Bankas.

Lietuvoje, kaip matyti iš paskučiausių žinių, Lietuvos žmonių reikalai eina vis geryn. Rėdas lietuvių stiprėja. Pabėgėliai, ypač inteligentai, vienas po kito grįžta. Neuzilgo rengiama perkelti iš Voronežo į Vilnių ir į Kauną lietuviškąsias mokyklas. Žodžiu, dalykai tvarkosi.

Neuzilgo, turbūt, kad tik abel nas karas pasaibaigtų, galės ir Lietuvos žemės Bankas pradėti Vilniuje veikti. Reikia prie rengtis ir tai rimtai rengtis. Abejonių negali buti. Prisiđekime prie Lietuvos atstatymo, prie jos sutvarkymo, ir pakėlimo. Kitaip visos mūsų pastangos nueit niekais.

Iki šiol L. Ž. Bankui sumokėta apie \$75,000. Tuli, užsirašiusieji L. Ž. Banke šėrus, dalį imokėję, da laukia. Visos sumos pasidarys, kai visi sumokės, apie \$125,000. Bet ką tai reiškia tokiam rimtam ir tokiam svarbiam dalykui?

Su šimtu tukstančių, kad ir su dviem, valstijos neatstatys, Lietuvos lenkų - dvarininkų žemės neišpirks, neišparceliuosi, ukininkams daug pagelbos paskolomis neatneši.

Reikia daugiau surinkti, o kad surinkus reikia dirbt, o pirm visko reikia, kad pritarimo ir pagelbos gero noro lietuvių turėjus.

Taigi, prieš išvažiuosiant į Lietuvą, by tik karė greičiau užsibaigtų, aš dą kartą manau apvažiuoti bent svarbesnes lietuvių kolonijas. Lankysiuosi, kur ir kaip pkrisitaikysiu: p. Šimkus kartas nuo karto rengia vie nur-kitur chorus, jei busiu vietinių rengėjų kviestas, prie choro prisitaikysiu.

Washingtono Lietuvių Informacijų Biuras ir susirinkimas Lietuvių Washingtone lankymui si pas prezidentą, tarė leist kalbėtis po lietuvių kolonijas, mane ir kvietė prisidėti, ten karts nuo karto prisilšiesiu. Tulos kolonijos, kuriose visiškai ne buvęs, arba kuriose nors buvęs, bet kurios Lietuv. sumanymams turi priejautos, užkvies, ten pats vienas atsilankysiu.

Pirm visko, vienok, sakau, ir tikiuosi, kad gerb. laikraščiai, gerb. klebonai ir taip lietuviatautiečiai tame darbe man pagelbės, nes ištikrųjų yra butinas reikalas ir laikas.

Kun. J. Žilinskas.

A.L.T. Sandaros Reikalai.

SANDARIEČIŲ ATEITIES DARBAI.

Kiekvienas lietuvis, kuris šiek tiek arčiau susipažins su Sandaros principais ir užsibriežtais jos siekais, beabejonės pasiliks Sandaros idealų išpažintoju ir glausis po jos sparnu. Sandaros pamatiniai principai — tai karščiausi kiekvieno lietuvi darbininko troškimai — prakilniausi jo ateities idealai. "Pirmiausių augščiausių ir vadovaujančių ALT. Sandaros idealu yra tautiško savistovumo palaikymas ir ėjimas prie plačiausių demokratybės principų" — sako parag. 2 Sandaros principų. Tautiško savistovumo palaikymui, Sandariečiai pripažįsta štai kokį pamatą: "Trokšdami mūsų tautai kuoplačiausios liuosybės, mes eisime visais tinkamais keliais prie etnografinės Lietuvos savistovybės, (su seimo vieta arba sostine Vilniuje), kad mūsų tauta galėtų liuosai plėtoties ir pilnai apreikšti savo gyvenime ir iš kur galėtų spinduliuoti tyros liuosvystės dvasia į visas liuosvių tautos daleles, išblaškytas po visą pasaulį".

Darbo žmonių gerbuviui, Sandariečiai pasiryžę darbuotis taip: "Ekonominiai ir socialiniuose klausimuose mes vadovausimės demokratybės principais ir užreiskiamame, jogei kiekvienas žmogus privalo turėti pilnutėlę liuosybę naudoties gyvenimo progomis, kurios nesipriešina šalies įstatymams. Su tuom pačiu mes atmetame senovinį principą, kuris leidžia tautoje egzistuoti kokiems nors labai privilegijuotiems luomams. Ir todėl, pakėlimui mūsų žmonių ekonominio gerbuvio, mes remsime tokias socialio gyvenimo reformas, kurios teiktų kiekvienai vienuitei ir podraug visai tautai arba kraštui daugiausiai gerovės."

Taipgi Sandaros principuose atsilepiama ir ant kitų gyvenimo klausimų, kaip lygiai nustatoma pažiūra kaip turi būti sutvarkyti šalies įstatymai. Sandariečiai aiškiai užsibriežę kuodidžiausią pakantą linkui kitų pažiūrų žmonių. Žodžiu, Sandaros principai per dēm perimti tokia dvasia, kad Lietuvoje, kuodidžiausis skaičius žmonių galėtų kuolaimingiausiai gyventi. O kiekvienos tautos didžiūmą sudaro darbo žmonės. Todėl ir ALT. Sandara pilnai skaitosi darbo žmonių organizacija - partija, paremta tautiško savistovumo palaikymo principais.

Kadangi Sandara visų savo idealų pilną įkunijimą gyveniman mato galimu tik kultūros keliu, todėl užsibriežia sau už butiną pareigą

skleisti visais galimais būdais apšvietą ir kulturišką susipratimą liuosvių tarpe. Ir štai dabar, išgydama nuo savą organą, vieną iš tų savo pareigų jau atliko.

Paėmus atydzion, kas viršui pasakytą apie Sandaros principus, kiekvienam bus aišku, kad Sandara yra ideališkiausia politiskai - srovinė organizacija. Sandaros idealai, dar ilgam laikui, kiekvienoj tautoj idealais bus, nepaisant kokios gyvenimo permainos įvyktų. Dar toli ta laimės diena, kuomet gyvenimas apsvainikuos didžiūmos žmonių gerbuvio vainiku. Dar šiandien žmonija kulturiškai prie to nepriaugus. Tačiau kiekvienos tautos pareiga siekti prie to prieiti. Jeigu mūsų tėvai ir protėviai nebut tuomi rupinēsi, tad mes nei to neturėtumem, ką šiandien turime. Šitas žmonijos kelias prie gerbuvio, nuo neatmenamų amžių yra tiesiamas, todėl nei šiandien, nei ateityje šitas darbas negali apsistoti. Su apsistojimu šito darbo žutų ir žmonijos viltis susilaukti laimingesnių dienu. Bet tas atsitikti negali delto, kad šita pareiga yra pačios prigimties žmonijoje įskiepijama.

Taip ir šiandieninis sandariečių darbas, yra begalo svarbus, nes jis tiesia pamatus, taiso kelią ateities darbams, kurie ves žmoniją prie gerbuvio, prie laimės. Šiandieninis Sandaros veikimas nesibaigia išgavimu Lietuvai neprigulybės, kaip nekurie apie tai mano. Ypač šiandien, turi rūpėti kiekvienam tautininkui - demokratui Sandaros tvirtumas, nes nežinome, ką rytojus žada mūsų tėvynės laisvei. Nors šiandien kiekvienas tikras liuosvis privalo statyti Lietuvos laisvės klausimą, savo gyvybės ar mirties klausimu, tačiau su tvarkimas Lietuvos valstybės tokiais pamatais, kad joje galėtų laimingai gyventi visi Lietuvos gyventojai yra irgi begalo svarbiu klausimu.

Mūsų kraštutinės srovės nesnaudžia. Ypač dešinioji srovė, kuri ir čia Amerikoje ir Lietuvoje dirba išsijuosus, kad sutvėrus "katalikišką" Lietuvą. Jeigu taip likimas nulemtų ir jiems pavyktų Lietuvos valstybę pagriebti į savo rankas, tad nevienam ir Sandariečiui prisieitų išsizadėti vilties grįžti savon tėvynėn, kuris nenorēt atstoti nuo savo idealų, kuris nenorētų Vatikano reikalų pripažinti pirmesniais ir svarbesniais už savo šalies ir savo tautos reikalus. Jeigu taip atsitiktų, tad laį pagalvoja kiekvienas Sandariecis, kokių milžiniškų spēkų reiktų kovai su progresu ir

kultūros priešais. Pagaliaus, norint, kad bile viena partija jieskotų progos bendrai dirbti su mumis Lietuvos klausimuose, visupirmu patys turime buti tvirtai susiorganizavę, nes tik tame užsiveria srovės - partijos galybė. Jeigu mes busime galingi, tad nei viena partija nedrīs mūsų ignoruoti nei antmesti mums savo idealų. Bet jeigu mes busime posenovei, be organizacijos, be srovinės disciplinos, tad nėra abejonės, kad niekas su mumis nesiskaitis. Dabas yra momentas, kuriame mes turime buti prie visko prisirengę, jeigu norime sulaukti tokios Lietuvos, kurioje be persekiojimų galėtų gyventi visokių pažiūrų ir tikėjimų žmonės.

Pagaliaus turime buti prisirengę dar ir prie to, kad kaip tik atsidarys durys į Lietuvą, kad tuojaus galėtumem pasiūsti keliolika sandariečių agitatorių, kurie išaiškintų nuodugnau Lietuvos piliečiams tikruosius tautos idealus, mūsų principuose užbriežtus, kurie lemia Lietuvai gerą tvarką, laimę ir gerbuvi, kurie veda jos žmones prie meilės, santaikos ir tikrosios demokratijos.

Todėl kiekvienas sandariecis lai įbriežia giliai savo širdin šitą pareigą: remti visomis išgalėmis ALT. Sandarą ir jos organą, nes jos plėtojimas yra lygiai svarbus kaip ir kiti Lietuvos klausimai. Todėl, broliai ir sesutės, nepasigailėkite triu so nei pinigų savo srovinės organizacijos budavojimui!

S. E. Vitaitis.

Sandariečiai Sujudo.

ORGANO IŠPIRKIMUI.

Worcester, Mass.

ALTS. 16 kp. sekantieji nariai aukavo Organo Fondan:

1, V. J. Krikštolaitis	\$5.00
2, J. Rautkis, ...	3.00
3, P. Jasiunas	2.00
4, T. Bartkus	2.00
5, A. Zakaras, ...	1.00
6, A. Prancuzas	1.00
7, M. J. Suškus	1.00
8, B. Ališauskas, ...	1.00
Viso labo	\$16.00

24ta ALTS. kuopa iš Montello, Mass. prisiuntė taipgi \$16.00.

J. Sagevičius, ALTS. Sekr.

Waterbury, Conn.

1, ALTS. 11-ta kuopa	\$10.00
2, J. Aidukonis	\$2.00
3, A. Povilaika	2.00
4, J. Trečiokas	1.00
5, J. Rimkevičius	1.00
6, E. Andriunas	1.00
7, K. Blažaitis	3.00
8, P. Vyčas	1.00
9, J. Marcinkevičius	.75
10, L. Pranskietis	.25
Viso labo	\$22.00

Už organą mėnesines mokėstis mokėjo sekantieji nariai:

A. Povilaika, P. Vyčas,

E. Andriunas, K. Blažaitis, J. Marcinkevičius, K. Čiapurna, J. Trečiokas, L. Vitkauskas ir J. Aidukonis. Tiek šiuom laiku.

J. Sagevičius, ALTS. Sekr.

NEWARK, N. J. Susirinkimas.

ALTS. 19 kp. susirinkimas atsibus panedėlyje, birželio 10 d. 8 val. vak., Šv. Jurgio Dr-jos Salėje, 180 New York ave. Visi nariai ateikite, kurie užsimokėję po \$1.20, dabar mokėsit tik po 15 c. į mėnesį ir gausite organą — "Sandarą". Dabar yra svarbiausias momentas sandariečiams remti nuo savą laikraštį. Atsiveskite naujų draugų prisirašyti.

Sekretorius.

NEWARK, N. J.

Kalbama apie Sandarą.

Tarpe vietos liuosvių didelis sujudimas. Daug kalbama apie ALT. Sandarą ir jos organą "Sandarą". Žinoma, didelis pavydumas, kadangi ALT. Sandaros 19 kp. ne ant juokų pradėjo organizuotis, tad tuli žmonės leidžia visokias neteisingas paskalas, tikslu pažeminti tautininkus. Žinoma, tas jiems negelbės, — Newarko liuosviai ant tiek apsišvietė, kad moka atskirti gerą nuo blogo. Dauguma žada prisirašyti prie ALTS. 19 kp. Susirinkimai atsibuva antrą panedėlį kiekvieno mėnesio.

Žilvitis.

BRIDGEPORT, CT.

Sandaros kuopa organizuoja amatninkus.

Sandaros 15 kuopa, galinga savo narių spēka, dirba nevien politiskoje dirvoje bet ir ekonominiais reikalais rupinasi. Matydami jogei liuosvius butinas reikalus traukti prie kokios nors kulturinės srities, kur apart apšvietos rupinamasi ir materialiais reikalais.

Ačiu Sandaros spēkoms, tapo suorganizuota Amatninkų-mechanikų 1 kuopa, kuri jau sugebėjo įsteigti vakarinę mokyklą.

Mokykloje patogiai mokinamasi amatų ir nors teorijos skyrių dabar dą nedaugelis lanko, bet ilgai tikimasi šioje kuopoje turėti nemažiau šimto narių.

Kitos organizacijos taipgi darbuojasi. Sakoma, jos dirba paskatinamos ALTS. kuopos gražiu veikimu.

Apmirusis "Draugijų Sąryšis" taipgi atgyja. Jo atgaivinimo daugiausia pasidarbo draugas Adomonis. Kaip Sandaros kuopa, taip ir kitos vietos liuosvių organizacijos jau ruošiasi prie 4 d. Liepos šventės.

K. Buivydas.

MONTELLO, MASS.

Iš sandariečių judėjimo. Sugrįžus 24 kuopos delegatams iš N. A. Aps. suvažiavimo, tuojaus buvo sušauktas ekstra susirinkimas. Delegatams išdavus 10 c. po sivažiavimo raportą, pasiro-

dė labai daug svarbių dalykų. Nariai nutarė darbuotis, kad atlikus savo darbą ir susitarė kiekvienas narys kreiptis ypatingai pas savo prietelius ir draugus su užkvietais ant 26 d. geg. 2-roj val. po pietų tautiškan. naman. Atėjus laikui buvo tikėtasi, kad draugai išgirs sandariečių balsą ir skaitlingai atsilankys, bet sandariečiai apsvylė. Mat prisizadėjo kiekvienas, o atsilankė nedaug, mat sandariečių tikslu buvo paprašyti paramos iš savo prietelių palaikymui organo — "Sandarą".

Antras sandariečių tikslas buvo pasikalbėti su savo draugais kaslink klerikalų politikieraviomo. Atvažiavo į minėtą susirinkimą ir svečių iš Bostono, gerb: J. Strimaitis, K. Jurgeliunas ir Balionis, kurie sakė trumpas prakalbėles.

Migdulėlis.

CAMBRIDGE, MASS.

Geg. 27 d. Sandaros 9 kuopa turėjo pasikalbėjimo vakarėlį. Kalbėjo "Sandaros" red. p. Strimaitis. Tapo sudėta keletas dolerių aukų del "Sandaros". Aukautojų vardai bus paskelbti vėliau (Telpa šiame nam. — Red.). 9-ta Sandaros kuopa tiesiog pasišventusiai dirba Sandaros labui.

P. Bartkevičius atsilankė į vieną didžiausių štorų Bostono vardu Old South Clothing Co., 68 Hanover st. Savininkas to štoro išreiskė užuojautą ALT. Sandaros darbams remdamas N. A. Aps. rengimą. Matote, kad ir svetimtaučiai atjaučia liuosvius, tik reikalinga su jais susipažinti.

Cambridgiaus liuosviai labai laukia atvažiuojant mūsų gerb. Dr. J. Šliupo, nes visi nori išgirsti, ką pasakys mūsų nenuilstantis tautiškas veikėjas ir kokias žinias parvežė iš Lietuvos.

V—kas.

CAMBRIDGE, MASS.

Šie ALTS. 9-tos kuopos nariai aukavo organo pirkimui:

K. Sidabras —	\$1.13 c.
P. Bartkevičius —	1.12
B. Varseckas —	1.00
J. Varseckas —	1.12
J. Jankauskas —	50 c.
A. Gedrimas —	50 c.
Smulkių aukų —	63 c.
Viso \$6.00.	

***

Du mūsų kuopos nariai J. Mitrikevičius ir S. Jeneliunas tarnauja Amerikos kariuomenėje. Jie abudu geri tautiečiai ir tautos reikalų rėmėjai.

K. Sidabras.

CLEVELAND, OHIO.

Iš sandariečių judėjimo. Geg. 12 d. Goodrich House svetainėje buvo ALTS. 18 kp. susirinkimas. Apsvarčius kuopos reikalus svarstyta abelni organizacijos reikalai. Perskaičius Sandaros pirmininko pranešimą, kad jau organas nupirkta ir reikiau mokėti vieton 10 c. po 25 c. į mėnesį, kilo truputis

ginčų, nors didžiūma užganėdinta organo nupirkimu.

Mat prie ALTS. 18 kp. yra vyrų "Varpo" choras, kuris nelabai norėjo ant pakelto mokesčio sutikti. Jie esą vakarais lavinasi dainavime, aukaują tam laiką ir dabar lygiai su kitais, ne dainininkais turėsią mokėti. Kad but visi patenkinti, nutarta, kad daininink. ir merginos per tulą laiką mokės tik po 15 c., o likusią dalį mokesties į centrą damokės iš kuopos izdo.

Į "Sandaros organo Fondą" nutarta iš kuopos izdo paaukoti \$50.00. Taipgi parinkta aukų nuo narių. Paaukojo šie asmenys - nariai: J. Žemantaitis ir V. Jurgilas — po \$5.00; J. Šimkunas, L. Baltrukonis, A. Praskevičius, V. Balčiunas, V. Jokubynas, J. Plerpa, J. Garmus, K. Karpavičia, A. Karnauskas — po \$1.00; V. Vanagas, A. Mockevičia, J. Niaura, A. Ribokas — po 50 c.

Viso aukų su iš kuopos izdo paaukautais pinigais susidaro \$71.00. Butų gal daugiau surinkta aukų bet tą dieną lijo ir nedaug narių atsilankė, tai viena, o antra, tai gal kiek "pamačiojo" ir vietos laikraščio "Dirvos" agitacija prieš aukų rinkimą Sandaros organui ir gaudinimas sandariečių, kad organas "žlugti turės".

Po rinkimo "Dirvos" spaustuvės darbininkas, p. K. Karpavičius, įneša, kad "pakalbėti apie organo redakciją", bet to įnešimo niekas neparėmė ir jis pats per save nupuolė. Pasirodė, kad mūsų kuopos nariai nemato reikalo prie dabartinio redaktorius priekabių jiesko ti.

Bet kuopos nariai po susirinkimo nusistebėjo pamatę "Dirvos" No. 20-tame aprašymą buvusio susirinkimo, kuriame tarp kit-ko rašoma:

"Iš narių pusės buvo girdėti nepasiganėdinimai dabartine organo "Sandaros", redakcija ir kuopa žada apie tą rimtai toliaus pakalbėti."

Gi jau 21 num. "Dirva", savo neva editorijaluose rašo, kad "Sandaros" Fondan suaukavo "apie 70 dol. ir ALTS. Clevelande, turėdama omeyje tokį pertvarkymą redakcijos (ir administracijos), kuri paremtų srovės didžiūma".

Iš augščiausių parašyto ALTS. 18 kp. susirinkimo sandariečiai matote, kad kuopa nieko netik apie nepasitenkinimą bet ir apie koki ten "pertvarkymą" redakcijos nematė reikalo kalbėti. O "Dirvos" žmonės pasivelina sau netik žinias bet ir editorijalus "nuo redakcijos" išmislytus parašyti. Kokis tikslas tokių prasimanyimų? Nė gėdos neturi netik "Dirvos" korespondentai, bet ir pats redaktorius pasirodo mokas sulošti ignoranto rolę. Nes jei jam nepar-

(Seka: ant 8 pusl.)

"SANDARA"	
Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros organas.	
Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.00	
" " " (Užsieniuse) \$2.50	
Pavienis numeris 4c.	
Agentams duodama už platinimą rabatas.	
"THE LEAGUE"	
The organ of the Lithuanian National League of America.	
Yearly Subscription:	
In the United States	\$2.00
Six months	\$1.00
To Foreign Countries	\$2.50
Kreipiantės rašykite:	
"Sandara"	
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.	
Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi būti su autoriaus parašu ir antrašu. Rankraščius Redakcija taisy ir trumpina sulig savo nuofiuos. Netinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondencijos, eilės ir t. p.) naikinami ir autoriams negražinami.	

Apžvalga.

LIETUVOJE ISEINA KELETAS LAIKRAŠČIŲ.

"Tėvynė" 22 num. praneša, kad gavo naujų laikraščių iš Lietuvos ir rašo:

"Šiomis dienomis "Tėvynės" Red. gauta, "Darbo Balsas", tik 12 ir 13 nn. "D. Balsas" — savaitinis uokio, visuomenės ir politikos laikraštis, skiriamas darbo žmonių reikalams; leidžiamas Vilniuje. Atsakomasis redaktorius: St. Kairys. Artimieji bendradarbiai: M. Biržiška, P. Bugailiškis, V. Didžiulis, A. Domaševičius, Pr. Eidukevičius, A. Jakučionis, A. Janulaitis, K. Kepalas, J. Paknys, ir J. Vileišis. Laikraštis savo įtampa daro labai malonų įspūdį. Daug domos kreipiamą į organizavimą ukininkų ir jaunimo ir švietimą jų. Raginama organizuoti ukininkų draugijas, tvirti kooperacijas, steigti prieglaudą pavargėliams ir mokyklas.

Išsyk pastebima taktika, kokios prisilaiko laikraščio redakcija. Nėra čia krykšt taujančios partys neapykantos ar vienpusiškumo, kuomi atsižymi Amerikos lietuvių laikraščiai, bet rimtai, bešališkai siekiama savo idealų. Jeigu ne viena — kita korespondencija iš provincijos, kame nusiskundžiama, jog Lietuvos klerikalai persekioja "Darbo Balsą", — galėtumei manyti, jog šis laikraštis ("Darbo Balsas") neturi ir negali turėti priešų.

Iš "Darbo Balsas" patiriame, jog A. Janulaitis yra paliuosuotas ir gyvena Vilniuje; jog p. Bartkevičienė, "Lietuvos Ukininko" leidėja, kovo 2 d. š. m. sugrįžo Vilniun. Karės metu ji buvo apsigyvenusi Petrograde.

Lietuvoje dabar eina šie laikraščiai: "Darbo Balsas", "Tėvynės Sargas", "Ateitis", "Dabartis", "Vie-nybė" ir "Lietuvos Aidas".

SLA. STOVIS.

Su pereinu "Tėvynės" numeriu pasirodė atskaita už pirmąjį 1918 m. bertainį.

"Ta pačia savite pasirodė atskaita ir kitos fraternalės organizacijos, butent SLRKA. Sulyginus kaiku-rius skaitlines, gauname ši-

kokį paveikslą:
 plaukų turėjo:
 SLA. \$33,028.37
 SLRKA. 23,831.85
 Išmokėjimų:
 SLA. 17,984.14
 SLARKA. 16,266.48
 Atliko SLA. \$15,044.23
 " SLRKA. 7,565.37

Išde yra 1 d. balandžio:
 SLA. \$190,334.50
 SLRKA. 114,037.54
 Dėkitės visi į SLA. nes tai ištikro verta parėmimo d-ja, kuri šiuom kartu gyvuoja net geriau negu kokia kita.

"ŽYDAS MUŠA — ŽYDAS RĖKIA".

Mums tapo prisiųstas toksai pranešimas:
 "Visų Amerikos lietuvių domai.

Iš kelių vietų mums pranešama apie lenkų pastangas iš lietuvių išgauti parašus po tam tikromis blankomis. Iš Pensylvanijos ir New Jersey tulų kolonijų mums praneša, kad ten lenkai, vieną-kitą sulenkėjusių lietuvių pasigavo, vaikščiojo po lietuvių stubas ir kalbina lietuvius rašytis po tula rezoliucija, kurioj buk užreikiama, kad LIETUVIAI NORI PRIE LENKIJOS KARALYSTĖS PRISIDĖTI. Vaikščioja lenkai — parenkami žmonės lietuviams žinomi — dažniausia laiku, kuomet vyrai dirbti išėję, o iš moterų parašai įvairiais bauginimais išgaunami.

Į viršminėtus dalykus atsižvelgiant, kad nedavus progos svetimiems lietuvių prigauti, atsikreipiame į gerbiamą kunigiją, laikraščius ir visuomenės veikėjus, kuoplačiausia skelbti lietuviams iš sakyklų, per spaudą, draugijų susirinkimus ir visais prieinamais budais:

(a) Kad lietuviams nesirašytų po jokiomis kitomis rezoliucijomis, kaip tik tomis, kurias užgirė Lietuvių Tarybų Pildomasis Komitetas, o Amerikos Lietuvių Taryba išsiuntinėjo.

(b) Rašytis vien tiktai po PROTESTU prieš Vokietijos norą Lietuvą pavergti. Tame proteste Lietuvai visiškoms nepriklausomybės reikalaujame.

(c) Su lenkų ar kitais nežinomais parašų rinkėjais lietuviams nieko bendra neturėti.

Tai visų Amerikos lietuvių domai pranešdami, liekame Su pagarba,

Ame. Lietuvių Taryba".
 Tuliems gal pasirodyti, kad ta "taryba" ištiesų stovi už Lietuvos darbo žmonių reikalus. Gal nekuriems manyti, kad kaizeris ant "cipilino" atlėkęs nusi- nešė kun. Bartušką į Europą, kad po Lietuvos laisvės pardavimo juodu ir bjauriu dokumentu pasirašyti.

Well, dą mūsų žmonės ant tiek nepakylė politiška- me nusimanyte, kad galėtų permatyti klerikaliskų tarybų "veikimo" užkulisinius tikslus.

Juk jų sebrai nesųkį pasirodė kaizerio simpatizatoriais. Juk jie labjausia bijo, kad bažnyčia nebut atskirta nuo valstybės. Jie nori jezuitų ordeno viešpatavimo Lietuvoje!

Tai klerikaliski tikslai ir norai. Jie tuomi nuvargintos Lietuvos atgimimą plaka, bet patys hipokritiskai dengiasi Lietuvos žmonių laisvės šalininkų titulais.

Bjauri lenkiškų endekų politika linkui Lietuvos mums yra žinoma ir mes prieš ją kovojame, gi minėtos "tarybos" pranešimas apie "tam tikras blankas", tai yra tik popieros darymas daugiau niekas, nes jų realiai darbai nerodo to, ką jie savo balsuose skelbia.

Savo pranešime ta "taryba" pirmiausia kreipiasi į "gerbiamą kunigiją"! Tiesa, kad kunigai ne tik tokio se atsitikimuose bet ir abelnai nors elementarį susipratimą mūsų liaudžiai galėtų teikti, bet mes irgi žinome, kad tik ta pati jų "gerbiama kunigija" visokiomis bjauriomis priemonėmis slopino tautinę mūsų žmonių dvasią, juos lenkino. Kunigija galėtų but naudinga, jeigu ji butų kulturinga, demokratin- ga ir tarnautų mūsų darbo žmonėms, o ne kapitalistiškam ir prisidengusiam katalikybės skraiste politiniam Romos trustui.

Nesinorėtų tikėti, kad tos "tarybos" piščikai nežino "gerbiamos kunigijos" "nuopelnų"; o gal teisingas tulo redaktorius parašymas, kad ką klerikalų dešinė daro, to klerikalų kairė nežino?

Bet čia vėl klerikalų triksas, kad "autoritetingai" bubnijant apie susikompromitavusius savo konfratrus butų galima palaikyti vyčius, juozapinius, rozoncavas ir franco-agurkinius juodoje savo klerikalinėje varžoje.

PROTESTO REZOLIUCIJA.

Chicago L. Darb. Taryb. Konferencijoje tapo išnešta sekanti rezoliucija prieš Lietuvos pardavikus:

"Kadangi Vokietijos valdžia, kurios armijos sunaikino Belgiją, Serbiją, Romaniją, ir papildė nesuskaitomų žiaurųbybių įjėgų netekusioj Rusijoj, neseniai paskelbė Lietuvą kaip nepriklausomą valstybę po Vokietijos militarė globa, idant tuo budu galėtų pavartot Lietuvos žmonių kraują ir gyvastį savo plėšriesiems tikslams atsiekti;

Kadangi Lietuvos Taryba (landesratas), kuri, neveizint energingų lietuvių darbininkų namie ir svetur gyvenančių protestų, Vokiečių militarės valdžios spaudimu įsisteigus ir jos sankcionuota, niekadoms nebuvo Lietuvos žmonių pripažinta kaip jū valios išreiškėja, atiduoda ma Lietuvą į kaizerio nagus peržengė Lietuvos žmonių apsisprendimo teises;

Kadangi šitokia tik pa-juokai teikiama Lietuvos nepriklausomybė taja sąlyga, kad "Lietuva pasims ant savęs Vokietijos karės naštą" ta po paskelbta ačiu sumokslui Lietuvos klerikalų, kurių vadas,

Kauno vyskupas Karevičius, bu-vo nuvykęs į generolo Ludendorffo buveinę, kame "buvo padaryta pilnas susitarimas Lietuvos nepriklausomybės klausimu", ir po to Lietuvos Taryba veikė jau kaip palankus įnagis kaizerinių klerikalų intrigantų rankose;

Kadangi, tam sumokslui vykinti, keletas Lietuvos Tarybos atstovų, o kartu ir Amerikos klerikalų Lietuvių Tautos Tarybos astovas, kunigas V. Bartuška, nuvykęs Šveicarijjon, parašė memorandumą, kuriame reikalaujama, kad Lietuva gautų karalių svetimo kraujo (t. y. kokį vokiečių princą), tuo norėdami numazgoti bauriausias kaizerio padarytas Lietuvai piktadarys-tes;

Togidel mes, Chicago lietuvių organizacijų delegatai, reprezentuojantįs 15,000 žmonių, susirinkę Chicago Lietuvių Darbininkų Tarybos konferencijon šią gegužės 26 dieną, 1918, tariame: ..

Jog mes išreiškiame savo didžiausią pasipiktinimą ir protestą prieš visokius vkiečių imperialistų pasistengimus pavergti Lietuvą pagalba teikiamos jai tokios "nepriklausomybės", arba užkrauti ant bejėgės Lietuvos žmonių karės naštą, arba imti Lietuvos vyrus vedimui savo pragariškos karės;

Jog mes kuogrieščiausiai pamerkiame tokius begėdingus Kauno vyskupo Karevičiaus ir amerikiečio kunigo V. Bartuškos, lygiai ir kitų Lietuvos išdavių žingsnius, ir užreikiame, kad mes kovosime prieš juos, ir panašius į juos, iki galui, idant išgelbėjus Lietuvą nuo kaizerio- klerikalų pavergimo;

Mes paskelbiame, kad jų padaryta su Vokietijos valdžia begėdinga sutartis yra tuščia ir nieko nereikianti;

Mes atsišaukiame į viso pasaulio žmones, prašydami jų užtarimo ir pagalbos Lietuvos žmo- nėms, o taipgi pasistengimo, idant atsikračius žmogžudingo pergalėtojo, besikėsiančio pasigniauzti visą Europą,
 Galiaus nutariame: Idant karei pasibaigus, Vokietija butų priversta duoti pilną atlyginimą už visas, nuo karės pradžios, padarytas Lietuvai nuoskriaudas, ir kad Lietuvos likimas butų pavestas patiems Lietuvos žmo- nėms nuspręsti".

Tokią rezoliuciją išnešė ir Lawrence lietuvių (žiurėk koresp.), kuri taipgi ištais tilpo Lawrence Telegram.

DR. ŠLIUPAS SUGRĮŽO.

Gegužės 26 d. 5 val. vak. laivu "Helig Olaf" sugrįžo į New Yorką gerb. Daktaras Jonas Šliupas, išbuvęs Europoje su- vjrsūm metus laiko. Grįžtančio mūsų veikėjo pasitikti susirinko burys lietuvių, tarpe kurių bu-vo ir Daktaro moteris, g. L. Šliu- pienė, inž. Naruševičius ir kit.

Daktaras Europoje budamas žymiai sublogo — atrodė labiau prazilęs, truputį lig labiau palinkęs, tačiau vis pilnas gyvybės ir energijos po senovei. Gerb. Daktaras sugrįžo su pakilusiu upu ir visišku atsidavimu Lietuvos reikalams, nes nors matyt kad kelionės užtektinai nuvargintas, tačiau kuomet jam priminė apie atsilį, tai jisai su- šuko: "Dabar išsėtis! Dabar, kuomet kiekviena minuta ateities metus atstoja, kuomet Lietuvai kuodidžiausia pagalba reikalinga! Ne, broliai, dabar ne- laikas išsėtis!" Matant tokį pa- sišventimą, tokią energiją, kokia spindi Dr. Šliupas, nejučiomis pasijunti žmogus daug, daug kaltu savo tėvynei. Rodosi kokia nematoma jėga ver-

ste-verčia pasiaukoti kartu su šituomi užsidegimu pražydu- sios senatvės jaunadvasiu kar- zygiu!

Besikalbant, užsiminus apie Sandaros nupirktą organą, gerbiam. Daktaras linksmai sušu-ko: "Nors kartą supratote, kad srovė - partija, žiurinti ateitin, negali be nuosavo organo nei žingsnio žengti. Man begalo linksma, broliai, kad jūs prade- date dirbti realį darbą rimtai — ne vien žodžiais bet ir praktiš- ku darbu, kaip ištikrųjų ir pri- dera dirbti tikriemsienis tau- tos idealų skelbėjams. Srovi- nės organizacijos palaikymas, kurioje atsispindi mūsų idealai, yra butina pareiga kiekvieno tautiečio - demokrato!"

Dr. Šliupo prakalbos.

Savo išreiktus žodžius Dr. Šliupas jau darbu parėmė. Kaip minėjau, kad nors kelionės nu- vargintas, tačiau nei žodžio ne- atsakęs, stoji dirbti vos tik iš laivo išlipęs. Nesa panedėlio va- kare, 27 d. gegužės M. Ca' in salėje, Brooklyn, N. Y., gerb. Daktaras jau kalbėjo į publika- apie 2 valandį laiko. Kadangi šitos prakalbos buvo nepaprast- os ir skirtingos nuo visų pir- miaus buvusių prakalbų, tad gerbiami "Sandaros" skaityto- jai malonės pavelyti plačiau a- pie tai pamiršę.

Panedėlio lėtinges vakaras, tačiau dar prieš salės atidary- mą, jau užsikimšusi visa gat- vė lietuviams. Kiekvienas su pasilgimu laukia išgirsti savo tėvynės balsą. Ir nors buvo įžau- ga į prakalbas, tačiau salę ati- darius priužė pilna salė žmo- nių.

Atidarius prakalbas, pirm- aiškina, kad pirm negu Daktar- as pradės kalbėti, didžiųjų - centralių organizacijų atstovai nori pasveikinti ger. atstovą varde sa o organizacijų. Pirmiausiai perstato L. N. F. atsto- vą, gerb. V. K. Račkauską, "Tė- vynės" redaktorių, kuris savo kalboj bei pasveikinime užreik- kė, delko Fondas siuntė gerb. Dr. Šliupą Europon. Baigda- mas savo pasveikinimą, gerb. L. N. Fondo atstovas, priminė klau- sytojams, kad kiekvieno lietu- vio pareiga remti Dr. Šliupo žy- gius ir aukauti į LN. Fondą.

Sekantis perstatyta gerb. S. E. Vitaitis, A. L. T. Sandaros prezidentas, kuris varde minė- tos organizacijos, štai kokį pa- sveikinimą gerb. atstovui sudė- jo: "Varde A. L. T. Sandaros, sveikinu Tamstą, garbingas Lie- tuvių tautos reikalų sarge! Kad- dangi A. L. T. Sandara stato augščiausiu savo tikslu laisvą ir neprigulmingą Lietuvą, tad be- galo yra didis džiaugsmas ir garbė minėtai organizacijai, ku- met pasitaiko proga širdingai pasveikinti ir tarti padėkos žo- dį garbingam tautos darbinin- kui, kuris pirmutinis pradėjo skelbti laisvos ir neprigulmingos Lietuvos idealą; kuris visą savo sielą, visas dvasios įjėgas, savo gerbuvi, jaunystės laimę, na- mų ramumą ir pražyduosios se- natvės atsilį paaukojo savo tė- vynės labui! A. L. T. Sandara sveikina ir nuoširdžiai dėkoja už atliktą šventą misiją Lietuvos reikaluose. Taipgi kartu išreišk- kia lukestį jog Tamsta, garbin- gas Amerikos lietuvių tautiško atbudimo Tėve, nenustosite ir ateityje Lietuvos reikalus sau- gojės. Nors nejauku prašyti pa- siaukojimo tautos reikalams, ži- nant, kad tos tautos sūnys ir dukteris neapykantoms nuodais užtais atsimoka, tačiau, turint tvirtą viltį, kad Lietuva bus neprigulminga, atsiranda drąsos tvirtinti, kad kuomet išauš gie- dras laisvės rytas tėvynėj, ku- met Lietuva atsistosis tarpe lai-

svų pasaulio tautų, tuomet ap- vainikuos liaurų vaikais savo pasišventusius darbininkus, tar- pe kurių ir Tamsta, garbingas tėvynės meilės skelbėju, aptu- rėsite atpildą už savo sunkų triusą, kurio milžiniški vaisiai jau šiandien matosi. Baigdamas, sveikinu ir linkiu gyvuoti ma- žiausiai dar šimtą metų ir dar- buotis mūsų nuvargintos tėvy- nės labui".

Toliaus sekė pasveikinimai sekančių organizacijų: SLA, sveikino A. B. Strimaitis, nuo TMD. — g. J. O. Širvydas, nuo Centralio Komiteto — g. F. Ži- vatkauskas, nuo Liet. Atstaty- mo B-vės — g. R. Karuza, nuo 1 kuop. ALTS. — g. J. Ambra- ziejus, nuo LNF. viet. skyriaus — g. A. Augunas ir nuo Tau- Tarybos — gerb. P. S. Vilmon- tas.

Visi kalbėtojai-sveikintojai, išreikė džiaugsmą ir širdingai dėkojo už Daktaro pasišventi- mą. Publika-gi užvirtindama kalbėtojų - sveikintųjų žodžius, užė gausiais apliaudesmentais. Taipgi sveikinant LNF. vietinio skyriaus atstovui, įteikta gyvų gėlių bukietas nuo minėto sky- riaus.

Toliaus vakaro vedėjas, per- statydamas Dr. Šliupą kalbėti, pasako: "Dabar leidžiū publika pasveikinti gerb. mūsų atsto- vą". Suužė širdingi, kelias minutes tverianti apliaudes- mentai. Sveikina kiekvienas pargrįžusi atstovą, kaipo atbalsį atlekusį iš nukankintos tė- vynės, kuris apreikš visas kan- čias, išpasakos jos skausmus A- merikos lietuviams. Ir neapsiri- ko publika taip manydama, nes Dr. Šliupas, kaip visuomet, sau- sliai, galingai piešė vaizdus vie- na po kitam, pasakojo pergy- ventas nelaimes mūsų brolių tremtinių Rusijoje ir pasiliku- sių tėvynėje.

Pirmiausiai Dr. Šliupas, nu- piešė aplinkybes kokios jį išly- dėjo kelionėn. — Vieni mane sveikino ir pasitikėjo manim, kiti juokėsi ir tyčiojosi iš ma- nės, tretį vėl linkėjo, kad tas senas "bedievis" juriū dugnam atsidurtų. Tačiau, nepaisant vi- sų tų juokų ir "linkėjimų", aš sugrįžau ir štai stoju prieš jus, gerb. broliai ir sesutės, atskai- tą išduoti iš savo kelionės, iš- pasakoti ką mačiau, ką girdėjau mūsų kraujais pasruvusios tė- vynės padangėje. Tačiau ne- laukite, kad aš tinkamai ir pilnai visą padėjimą mūsų brolių išpa- sakosiu; nėra galimu daiktu tai atlikti. Norint pilnai suprasti to skurdo, tų nelaimių baiseny- bes, butinai reikėtų pačiam tai pamatyti. Kitaip niekas neįs- tengs suprasti ir atjausti, nes nesiranda pasaulyje žmogaus, kuris galėtų tai pilnoje teisybė- je, kančias išpasakoti, nupiešti, ir atvaizdinti".

Pasakojo gerb. atstovas, ko- kią sunkią kelionę prisiėjo at- likti. Kuomet reikėjo pervaziuo- ti per Rusiją — nuo Vladivosto- ko iki Maskvai, tad buvo pati sunkiausia kelionės dalis, nes trukai užkimšti žmonėmis taip, kad prisiėjo ištisas dienas ir naktis prastovėti prikimštam truckyje. Kur vietos buvo še- šiems žmonėms prie normalių aplinkybių, ten dabar reikėjo sutilpti 20 žmonių. Atvažiavus -gi į Maskvą, reikėjo pergyventi keliolika dienų tik vandenyje išvirtais kopustais, kurių to- torielka kainavo 1 r. 50 kap. Jo- kio kito maisto už didžiausius pinigūs nebuvo galima gauti.

Važinėjant Dr. Šliupui po Rusiją, teko kalbėti daugumo- vietų su Lietuvos tremtiniais, kurie buvo didžiausiam dvasios nupuolime. Visur sutiko vieną klausimą — kada karė baigsis?

— Krauju pasruvusias pilnas ašarų akis kreipė į mane nelaimingi Lietuvos tremtiniai — sako Dr. Šliupas — ir klausė: "Kada baigsis karė? Tamsta atvažiavęs iš tolimos Amerikos, pasakyk, kada baigsis šitos mūsų kančios — kada galėsime grįžti į savo tėvynę?" Kuomet atsakydavau, kad karė gali tęstis dar pora metų, tai tų nelaimingų vaitojimas poredavo į tokį sielvartą, kad rodosi bėgtai žmogus kuotoliausiai bile tik nematyti tų kruvinių ašarų, negirdėti tų skaudžių vaitojimų. Ir kaip man buvo skaudu, kad aš negalėjau medžiagiškai jų sušelpiti. Nors žodžiu raminau kiek galėjau ir tas pakėlė jų dvasią, pridavė jiems drąsos ir energijos kovoti su skurdu ir laukti skaištesnių dienų, vienok suraminimo žodžiu. Žmogus neilgai gali būti sotus. Kiek bučiau galėjęs jiems pagelbėti, jeigu butumėte įdavę man pinigų!...

Toliaus pasakojo apie Lietuvos padėjimą, kuri vaitoja po baisaus vokiečio letena. Kaip visa Lietuva nupustyta, nuskriausta — net Lietuvos bitės ir tos išžudytos pikto vokiečio. Lietuvos miškai baigiami naikinti, nes 40,000 darbininkų jau tretį metį juos pustija. Juojaus po užėmimui Lietuvos, vokiečiai pastatė 40 tartokų, kuriuose išpauja sienojus ir gabe na į karės frontus. Lietuvos miškais vokiečiai užpildo visuo se savo frontuose medžio reikalavimą, tuomi užlaikydami cilybėje savo miškus.

Nors negreit Lietuva užmirš šitos karės padarytas žvadas, tačiau lietuviai, šitoje bandymų valandoje, išlaikė savo poziciją, kaip tauta, ir pirmiaus pasiryžė vokiečiai Lietuvą išnaukinti ir paversti į Vokietiją trum pame laike, dabar jau atsižada tų savo pasiryžimų. Nesa pamatė, kad lietuvuose yra tvirtas tautiškas susipratimas ir pasiryžimas savo reikalus ginti. Ačių lietuvų kietumui savo tautiškos pozicijos atlaikyme, šian dien Lietuvoje yra apie 200 lietuviškų gimnazijų, ir kitokių augštesnių mokyklų. Atsidarius nors išdalies rubežiams tarpe Rusijos ir Lietuvos, dauguma inteligentų grįžta iš Rusijos Vilniun, Kaunan ir į kitas vietas. Todėl reikia lukėti, kad trumpoje ateityje, dar didesnis tautiškas subrūzdimas Lietuvoje prasidės. Taipgi didžiausi burių lietuvių tremtinių Rusijoje, susirinkę apie Dvinską ir Minską, laukia, kada atsidarys durys ir jie galės bėgti į Lietuvą. Reikia priminti, kad dauguma šitų tremtinių atkeliavę tukstančius viorstų iš gilos Maskolijos. Nesa dabar Rusijos komunikacija dar blogesnė negu bile kada nors buvo, o žmonės nuskurdę labiausiai, todėl ir keliauja pėsti tukstančius mylių.

Prisimins Dr. Šliupas apie Lietuvos politišką padėjimą, pa pasakojo daug negirdėtų dalykų. Nepaisant, kad visa Lietuvos liaudis yra didžiaus vokiečių priešai, tačiau randasi dalis kunigų, su vyskupu Karavičium priešakyje, kurie nori Lietuvą Vokietijos globon atiduoti. Tačiau Lietuvos Taryboj yra tiktai 4 nariai kurie linksta Vokietijos pusėn. Likusi, 16, visi kaip vienas, stovi už nepriigulmingą ir savistovių Lietuvos valstybę. Tą jų reikalavimą remia beveik visa Lietuvos inteligentija ir liaudis. Lietuvos nepriigulmybė, turėjo būti paskelbta sausio 8 d. š. m., tačiau Vokietija to nepadarė. Nepadarė todėl, kad Lietuvos Taryba nesutiko ant vokiečių rei-

kalavimų. Vienok Taryba nesulaukdamas paskelbimo Lietuvos nepriigulmybės, vasario 16 d., š. m. pati apskelbė Lietuvą nepriigulminga. Šitam paskelbimui vokiečiai trukdė ir nebuvo galima pasauliui pranešti. Stockholma šita žinia pasiekė tiktai 8 d kovo š. m., tuomet tai ir pasklydo gandas per visą pasaulį. Vokiečiai matydami, kad jau ilgiau lietuvii negalima tramdyti, tad paskelbė ir jie Lietuvos "nepriigulmybę", pridėdami ir savo sąlygas, kaipo priimtas Lietuvos Tarybos. Tačiau Lietuvos Taryba tų vokiečių sąlygų nepriėmė.

Baigdamas savo kalbą Dr. Šliupas, ragino Amerikos lietuvius atlikti savo pareigas linkui savo tėvynės. Ragino atsiidėti mokesčiais Lietuvos reikalams. — Kuomet jūs, broliai, kalbate apie aukas Lietuvos reikalams. tai man tik juokai iš jų — sako Dr. Šliupas. — Šian dien aukų jau nebeužtenka. Į Amerikos lietuvius atkreipta visa viltis pinigiskos pagalbos netik Lietuvos, bet ir visas pasaulis laukia pasirodymo Amerikos lietuvių. Pirmiaus, iki man neteko ypatingai patirti, ir aš pats netikėjau, kad Amerikos lietuviai tokią svarbią rolę loštų Lietuvos ateities klausime. Dabar momentas, kada mes turime pasirodyti pasauliui, kad esame tautiška subrendę, — dabar ateina eilė mūsų išbandymui. Todėl vietoj aukų, mokėkime mokesčius — mokėkime net nuo savo burnos atitraukdami, nes milijonų dolerių trumpoj ateityje reikės.

Pertraukoje Dr. Šliupo kalbos, buvo renkama aukos L. N. F. Aukų surinkta \$54.22. Taipgi kalbėjo g. St. Šimkus, kuris pasakė Amerikos lietuviams teisybę į akis. Sako: — Amerikiečiai lietuviai tiktai gražiai kalbėti moka, bet kuomet reikia pasiro- Pertraukoje Dr. Šliupo kalbos, tie šauksmai apie Lietuvos nepriigulmybę pinigais paremti, tad Amerikos lietuvių nėra.

Nors buvo vėlus laikas, tačiau publika ramiai užsilaikė ir klausėsi Dr. Šliupo kalbos iki galui. Dr. Šliupas žada važinėti po visus Amerikos lietuvių naujokynus prakalbas sakydama apie Lietuvos padėjimą. Todėl lai nepasilekia nei vieno miestelio, kur tik yra šiek tiek lietuvių, kad nepakviestų Dr. Šliupo su prakalbomis, nes tai vienatinė proga išgirsti apie tikrąjį Lietuvos padėjimą.

Vitasunis.

ŠIS-TAS.

UŽ KĄ VATIKANAS?

Vatikanas užprotestavo. Laikas nuo laiko, prisiklausęs vatikanas broliūdiškų kanuolių baubimo, prabyla ir praneša pasauliui, kad dar jis gyvas.

Jis savo pranešimus padaro, išstodamas su sumanymu pertarkoti karę ir taiką siulo. Bet jis tokias taikos sąlygas paduo-

da, kuriomis visi nepatenkinti. Sąlygose nutylima apie pasiliuosavusią Rusiją... Arba Vatikanas tyli, kada visur laukiama jo balso... Ir tyli ilgai. Bet dabar tylėjimą pertraukė ir pasaulis išgirdo vėla tolimą Vatikano balsą. Ir apie ką tas "Rymo belaisvis" prabylo? Ar jis kalba apie Dievo prisakymus ir aiškina broliūdiškių nuodėmes? Ar jis bara už karių tęsimą? Ar jis reikalauja taikos? Dabar, jis, išėjo su protestu prieš kaizerį! Ar jis protestuoja prieš povandeninių laivių karę? Ar prieš baisias orines atakas ant nekaltų miestų ir gyventojų? Ar prieš tas baisenybes, kurias daro vokiečiai Lietuvoje, Rusijoje, Ukrainoje, Belgijoje, Lenkijoje?

Ar prieš persekiojimą čekų? Ne ir ne. Apie tai Vatikanas nekalba. Jis protestuoja — jis prašo Wilhelmui — nenukabinėti varpų iš belgų bažnyčių, nesa varpų balsas Dievui malonius. Ir nepriminė proteste apie kraujais paplukusią žmoniją ir Dievo prisakymą: "Neužmušk". Jis protestavo tik už varį. (Mucha).

DRAUGIJŲ REIKALAI.

- SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ ŠV. KAZIMIERO DRAUGIJOS**
- Viršinininkai 1918 metams:
- St. Mockus, pirm., 194 Athens st., So. Boston.
  - V. Račkauskas, vice-pirm., 168 Bolton st., So. Boston.
  - P. Boly, prot. rašt., 396 Fourth st., So. Boston.
  - M. Mockapetris, fin. rašt., 279 Bolton st., So. Boston.
  - P. Kiburis, kasierius, 64 Telegraph st., So. Boston.
  - Jonas Račkauskas, maršalka, 204 Athens st., So. Boston.
  - M. Marksa, II-ras maršalka, 199 Athens st., So. Boston.
- Susirinkimai buna kas 4-tas nedėdienis kožno mėnesio, 2-rą val. po pietų. Todėl visus meldžiamie atsilankyti paskirtam laike. Svetainėje, So. Boston, Mass. Visi nariai malonėsite susirinkti paskyrtu laiku, taipgi atsiveskite po kelis naujus narius.
- P. Boly, Prot. rašt.

- SANDAROS NAUJOSIOS ANGLIJOS APSKRICIO VALDYBOS ADRESAI:**
- K. Jurgelinas, pirm. 377 W. Broadway, Organizatoriai:
  - J. Aniolis, 366 W. Broadway, So Boston, Mass.
  - J. Sekevičius, 101 Oak st., Lawrence, Mass.
  - S. Geniotis, 79 Vine st., Montello, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

ŽENKLAS PAVOJAUS užkietėjimas.

Valgis nesutaisytas gerai užnuodina kraują. Visi gerbia Kalvarijinį Vyną gydymui. Kalvarijinis Vynas išduoda kuno nuodus. Padaro tyrą skilvį, tyrą kraują ir priduoja gerą apetitą, ramų miegą ir visą gerą.

Turėkite visuomet po ranka bonkutę mūsų gyduolių vadinamų Kalvarijinis Vynas. Sugrąžinsime pinigus tiems, kas praneš, kad garbingojo Kalvarijos vyno gydymas nėra tokiu, kokiu aprašome.

nas. Bonkutės kaina 1.10 Galima gauti geresnėse ap- tiekose ir pas mūsų agentus, arba išsirašyk nuo fabri- kantų.

D. Wroblewski & Comp., 196 East 4-th st., Dpt. 207—M. New York City.

ŠOKIŲ MOKYKLA.

Per 38 m. žinoma, kaip geriausia šokių mokykla. Prof. Sterno šokių mokykla po num. 952 Broadway, kam. Myrtle ave. prie elevatorio stoties, Brooklyne, daveža visi karai ir elevatoriai. Mokina ma Waltz, Foxtrot, One Step, Two Step, Boston Glide ir visi naujausios mados šokiai balių ir steidžiaus. Mokinu vyrus ir merginas, lanko ją nuo trijų šimtų iki keturių šimtų. Duodu privatiškas lekcijas ir klasoje. Atidaryta nuo 9 ryto iki 11 vakaro, taip-pat ir Nedėdieniais. Išlygos: \$5.00, \$10.00 ir \$20.00. Išmokinu visus šokius. Mokinu žiemą ir vasarą. Mokinu pagal naujausią madą. Visada mokiškas pas specialistą. Mokestis IŠKALNO.

THE STERN SCHOOL OF DANCING
952 Broadway, Brooklyn, N. Y. kampas Myrtle Ave.

Bell Phone Dickinson 3995 M.

Dr. Ignatas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Ofiso Valandas: Nuo 9 rito iki 5 po pietu Vakaris, Keturve nuo 6 iki 9 P.M. Nedėliomis iki 4 po pietu.

Labai Puikus RESTORANAS!

Geriausia vieta del vyrų pietus ir vakariene suvalgyti. Lietuviški valgiai gaminami.

J. Mathus.
314 W. Broadway, So. Boston, Mass.

RUSKAS DAKTARAS

Dr. N. A. Glebow,
Specialistas Veneriški ligų. Igišios mokslo Berliuo, Vienos ir kituose Europos universitetuose.

884 Main St., Cambridge, Mass.
Ofiso val. nuo 1 iki 2 ir nuo 6 iki 8 po piet. Nedėlioms nuo 12 iki 1 d Kitas ofisas

428 Centre St., Jamaica Plain, Mass.
Telephones: Jamaica 1831 W ir Cambridge 1235 J.

"SANTARA"

Savaitinis kultūros, visuomenės ir literatūros laikraštis.

Kaina: Rusijoje metams 12 rub., pusei metų 6 rub., 3 mėn. 3 rub., 1 mėn. 1rub. Amerikoje du sykiu brangiau.

Pajieškojimai artimų ir pažystamų skelbimuose ne daugiau 4 eilučių 3 rub. Amerikos skelbimai pajieškojimai 5 rub.

Redakcijos ir Administracijos adresas: MOSKVA, PAKROVKA 10 — 4.

DR. ST. ANDRZEJEWSKI

Vienatinis Lenkiškas DANTŲ DAKTARAS.

Užtaisau pasigadinusius dantis ir dedu naujus. Laiką garantuoju. Ištraukiu dantis be jokio skausmo.

176 Harrison ave., Boston, Mass.

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai

Ofiso valandas: Rytaiš iki 9 val. Po pietų 1 iki 3 Vakaris 6 iki 9.

536 Broadway, So. Boston.

Juozo Kowaliausko Bankas-Bendras Liet. Bankas

Birželio Mėnesije Atsidaro Centraļe Liet. Banką Boston'e Po No. 32-34 Cross St.

LIETUVIŲ TROŠKIMAS TURĖTI SAVO IŠTAIGĄ JAU PASIRODĖ.

Ant pranešimo apie bankos inkorporavimą atsiliepė visos lietuvių kolonijos reikalaujamos platesnių informacijų ir prasidėjo pardavinėjimas šerų. Bėgyje mėnesio parduota 130 šerų ant sumos \$6500. LIETUVIŲ BANKAS priima pinigus on check account ir už padėtus moka 4 nuosimčius. LIETUVIŲ BANKAS perka ir parduoda kitų valstybių pinigus. LIETUVIŲ BANKAS skolina pinigus ant lengvų išlygų. LIETUVIŲ BANKAS persiunčia pinigus į visas pasaulio valstybes, taipgi ir į LIETUVĄ. LIETUVIŲ BANKAS perka ir parduoda Suv. Valstijų Liberty Bonds. LIETUVIŲ BANKAS savame seife klijentų dokumentus laiko uždyka. LIETUVIŲ BANKAS išbiluoja prasikaltusiuos. Notaras ir Taikos Teisėjas klijentams patarimus suteikia uždyka. Visus dalykus privalote atlikti Savoje Įstaigoje. Liberty Bondų pas save nelaikykite — jų vieta seife.

LIETUVOS LIKIMAS PRIKLAUSO NUO PAČIŲ LIETUVIŲ!

Jeigu nori, kad Tėvynė būtų Laisva ir savistovi, tai prisidėk prie LIETUVIŲ BANKO—pirk šerą dabar Visas informacijas suteiks Liet. Banko prezidentas

Bankierius J. Kowaliauskas
111 SALEM ST., BOSTON, MASS.

Lietuviu Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir geriausių patarimus suteikiame, nuo patukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirsite pas mus, suėdysite pinigus ir sveikata. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,
100 SALEM ST., BOSTON, MASS.

LIETUVOS ATSTATYMO REIKALINGA MILIONO DOL.

Ir tą milijoną dolarių organizuoja ir spiečia kruvon Lietuvos Atstatymo Bendrovė, prie kurios kiekvienas lietuvis privalo prisidėti. Prie Lietuvos Atstatymo Bendrovės butinai turi prisidėti visi Amerikos Lietuvių veikėjai, visos draugystės ir kuopos, visi biznieri, visi darbininkai, visi amatninkai, visi profesionalai, žodžiu visi, kas nori išmintingai ir naudingai įvesdinti savo pinigus ir turėti iš jų pelno.

1917 m. B-vė MOKEJO 4 NUOSIMČIUS DIVIDENDO SAVO NARIAMS — tas parodo, kad įdėti į Lietuvos Atstatymo Bendrovę pinigai jau dabar neša pelną. — todėl patartina investyti pinigai verčiau į Lietuvos Atstatymo Bendrovę, negu laikyti juos kokuose nepastoviuose bankuose arba kišeniuose kur jie neauga ir naudos neatneša.

ĮDEETI Į A. L. A. B-VES ŠERUS PININGAI netikait neša pelną investoriui, bet atliks svarbius Lietuvos Atstatymo darbus. TAIGI, KAS NORI LEISTI SAVO PININGUS ISMINTINGON APVYVARTON, ATNEŠTI NAUDA SAU IR LIETUVAI — lai pasiskubina stoti į Lietuvos Atstatytojų eiles. A. L. A. B-VES ŠĖRO KAINA — \$10, PIRKTIES GALIMA NEMAŽIAU KAIP 5 ŠĖRUS. Likšiol jau yra 400 šėrininkų.

LITHUANIAN DEVELOPMENT CORPORATION,
320 Fifth Avenue, New York, N. Y.

"SANDARA"

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS ORGANAS.

"Sandara" išėina kartą savaitėje, pėtnyčiomis.

"SANDARA" praneša naujausias žinias, talpina rimtus straipsnius tautinėje dvasioje, skelbia demokratines idėjas.

"SANDARA" yra darbo žmonių laikraštis.

"SANDARA" kainuoja metams: \$2.00
Pusei metų \$1.00
Užsieniuose metams \$2.50
Pavienio numerio kaina .04c.

"SANDARA" nariams ALT. Sandaros leidžiama už narystės mokesčį. Norėdami įstoti ALT. Sandaron, susižinoti del organo ir kitais reikalais prie organizacijos kreipkitės šiuo adresu:

"SANDARA"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

DR. A. J. KARALIUS
Lietuvys Gydytojas ir Chirurgas

2121 N. WESTERN AVE., CHICAGO, I

Valandos: Ryte 9—12. Po pietų: 2—8.
Tel. ARMITAGE 984

Wilhelmas šaukia:
— Aš ir Dievas nugalėjome. Vienok labas nuogalės paliko Dievui.

Lietuviai Amerikoje.

LAWRENCE, MASS.

(Nuo mūsų koresp.).

Didelis protesto mitingas.

Geg. 29 d. lenkų salėje įvyko didelis Lawrenceo lietuvių susirinkimas išreiškiantis protesto prieš Lietuvos pardavikus.

Susirinko apie tukstantis žmonių. Pirmininkavo p. Kastantans Norkus. Vyriausiasis kalbėtojas buvo p. Z. Jankauskas ir vyskupas S. B. Mickevičius.

Zigmas Jankauskas labai vaizdžiai ir nuosekliai nupiešė, kokios tvarkos Lietuvoje reikia pagedauti (demokratinės respublikos) ir aiškino, kaip prie tos tvarkos ruošties. Jis papasakojo, kaip begėdingai tyčiojasi iš Lietuvos liaudies tyčiojasi ir valios kruvinas Vokietijos kaizeris ir jo junkeriai, o taipgi pasmerkė Karevičių — Gabrių — Bartuškių ir kitų šiaudausių politiką link Lietuvos.

Antras kalbėjo vyskupas S. B. Mickevičius, kuris be pasigailėjimo atakavo kaip svietiškus, taip ir dvasiškus Lietuvos pardavikus ir kvietė žmones prie šviesos, vienybės ir brolybės, o taipgi papasakojo, kokią sudumą jis matė New Britan, Conn., kur pereitą savaitę perkunas sutrenkė ryminę bažnyčią.

Abiejų kalbėtojų prakalbas skaitlingoji minia palydėjo griasmingais aplodismentais.

Šio mitingo iniciatorium buvo vysk. Mickevičius. Publika neišpasakytai gerų dalykų pasiklausė ir pasimokino. Tokių prakalbų - mitingų reikia rengt visose lietuvių kolonijose.

Surengimo lėšas padengė pati publika, suaukaudama apie \$9.00. Aukas rinko p-lės Ona Mazėciūtė, Ona Černaškiūtė, Ona Baltulionitė, ir Marijona Kurgoniūtė.

Pirmininkas K. Norkus perskaitė protesto rezoliuciją (panašią į tilpusią 125-tame "Naujienu" numeryje), kurią publika priėmė garsiu delnų plojimu, rankų pakėlimu ir, vysk. Mickevičiui paprašius — atsistojimu. Ta rezoliucija tapo pasiūsta į Washingtoną, prezidentui Wilsonui.

Vietiniai anglų laikraščiai plačiai rašo apie šį lietuvių susirinkimą ir užgria jį.

Priėmus rezoliuciją dar kalbėjo gerbiamas Z. Jankauskas. Čia jau kiekvieną jo frazė publika palydėjo aplodismentais, nes išties puikus oratorius p. Jankauskas.

Pabaigoje pirmininkas išreiškė padėką publikai už skaitlingą susirinkimą ir su pakilusiu upu publika skirstėsi apgalės-taudama Lietuvos likimą ir didžiudamasi taip puikiu mitingo programu.

Jeigu visų kolonijų lietuvių tiek darbuotųsi ir taip nuoširdžiai atjaustų ir svarstyti diskusuočių Lietuvos žmonių reikalus kaip kad Lawrencečiai, tai visoki pakampių politikieriai, "ambasadoriai", jų biurai ir "diplomatai" negalėtų čiulpti lietuvių darbininkų centus ir butų priversti liaudžiai, o ne karunuotoms asaboms tinkamai keliais eiti.

Puikus balius.

Geg. 30 d. Čibo svetainėje at-sibuvo Sv. Lauryno dr-tės balius. Susirinko keli šimtai žmonių ir dailiai linksminosi: seniai užkandžiavo ir gerėjosi, kaip jaunimas, sulyg lietuvių beno akordų, žaidė visokius žaislus ir šoko. Mažų vaikų apie po ra šimtų taipgi žaidė ir marša-

vo. Labai malonų įspudį darė balius. Draugystei liks pelno.

Draugystės pirmininkas p. J. Marcelis aiškino publikai kiek daug išmokėjusi posmertinių, sušelpusi ligoje ir šiaip gerų darbų atlikusi šv. Lauryno draugystė.

Dar du lietuvių išėjo kariauti.

Geg. 31 d. išvažiavo į kariuomenę Aleksandras Sabaliauskas ir Feleksa Jakubauskas.

Lawrence daug veikia L. T. K. Bažnyčios šalininkai. Jie budavoja savo kempė, stegia kooperaciją, etc. Kempės gal but ir kelios, nes vasara reikia važiuoti į užmiestį, bet vieton valgomų daiktų kooperacijos but geriau įsisteigus lietuvišką spaustuve "Atgimimui", tuomet progresyviai Lawrence lietuvių dar geriau sustiprėtų.

ROCHESTER, N. Y.

Lietuviai kareiviai. — Atžagareiviškų tautininkų agitacija. — Socialistų prakalbos. — Tautininkai silpnai gyvuoja.

Geg. 25, 26 ir 27 dd. išvežė virš 1400 naujokų, tarpe kurių buvo ir 15 lietuvių. (kaip jų pavardės? — Red.). Peiktina, kad lietuvių visuomet paduoda savo pravardes iškraipytas taip, kad nėra galima žinoti visų lietuvių.

Kadangi šį kartą buvo paimta didžiausia grupa lietuvių vienu kartu, o vienok Rochesterio lietuvių nesurengė išleisti-vių jiems, kaip atsiveikimui ir linkėjimus atiduoti jiems gal jau paskutinį kartą, kadangi tautininkų jau kaip ir nėra Rochesterijje ir kadangi veik visi buvo pritarėjais vergamanystei (klerikalizmui) ir du socializmui, kada dar buvo tautininku, jie pernai buvo surengė atsiveikimimą paimtų kariuomenėn lietuvių, tada socialistai ir klerikalai su protestu prieš tautininkus ir-gi ant greitųjų bėgdami už akių rengė panašius atsiveikimimo vakarus.

Lenkai naudojami įvairiomis progomis, kad tik pastiprinus "Polską Armiją" todėl ir lietuvius traukia į savo pusę. Veik visi penktos klesos lietuvių gavo laiškus, raginančius, kad sto-tų į "Polską armiją". Tuli pastoja, tuli ne.

Klerikalai tautininkai iš N. Y. padangės stengiasi pasėti mintį, jog politika (ALTS.) nėra reikalinga šiame laike, ir buk turime remti didžiuma (klerikalus), todėl tuli ALTS. nariai atsaisako nuo ALTS., — dabar liko tik pusketvirtas ALTS. nario prie kuopos (?) bet tarpe jų visi kyla mintis: "jeigu sugrius, tai nei nereikės ALTS. kuopos".

Geg. 25 d. LSS. 7 kp. paren-gė prakalbas. Kalbėjo tulas Herman iš New Yorko. Šios prakalbos buvo rengiamos atminimui K. Markso ir apvaikščiomi-mas pirmos d. geg. todėl p. Herman sakė kalbės 2-se temose: pirmoje apie Marksa ir sukaršė klerikalams ir tautininkams.

Antroje temoje sakė kalbė-siąs apie Gegužinę šventę, bet kalbėjo tik aipe klerikalus ir tautininkus. Pasmerkė Vokietijos socialistus, sakydamas, kad jie padarė didžiausią klaidą ir tą klaidą jie gal atitaisyti nuver-sdami Kaizerį!

Klerikalai dirba išdavikų dar-bus, nes ant šių prakalbų buvo atsivedę žandarą ir sakoma ko-žna kalbėjo žodį persakinė-kalbėtojo išsitarimą persakinė-jo. Tai jau antru kartu ant so-cialistų prakalbų taip pasielgė.

Gi svetimtaučiai daugiaus žiuri kokios esi tautos, o ne kokių pažiūrų ir smerkia abelnai kaip tokius ar kitos tautos nari, o ne kokios nors partijos nari.

Čia socialistai visuomet sekė paskui klerikalus ir jie net susivienijo pernai su klerikalais, kad tautininkus apsilpninti, kas jiems ir pasisekė, nes tautininkai perėjo prie klerikalų, (kurie buvo silpnadvasiai) ir dabar socialistai vieni turi kentėti klerikalų spaudimą, nes tautininkai yra taip apsilpninti iš so-cial-klerikalų susivienijimo, kad jie nieko negali pasirodyti dabar savo visuomeniniu veikimu šioje kolonijoje.

Gaivusietis.

LAWRENCE, MASS.

Iš TMD. kuopos veikimo.

Viet. TMD. kp. dabar yra didžiausia kuopa visame TMD. N. A. Apskrietyje. Paskutiniu laiku jau ir panelės rašosi prie kuopos. Garbė toms lietuviams!

Vietinė kuopa rengia pikniką. Surengimo darbą pavesta išrinktai kuopos komisijai, kuri on įeina: J. Zukauskas p-lė Ona Mazėciūtė ir K. Norkus. Ta pati komisija rūpinasi surengimu NAA. pikniko.

Kuopa nutarė laikyti susirinkimus reguliariai, kas paskutinę seređą kiekvieno mėnesio. Lai gyvuoja šios prakilnios organizacijos kuopa!

J. Zukauskas.

LAWRENCE, MASS.

Pasikorė lietuvis.

Naktijje iš 29 į 30 d. gegužio Franklin viešbutyje prie Broad-way, g-vės pasikorė Aleksandras Aleksandravičius, nevedęs, apie 27—28 metų amžiaus. Pasikoro priežastis nežinoma. Sakoma buvęs ramus vyrukas, lėtas, negirtuoklis. Lawrence tu ri vyresnį broį Praną. Kitas brolis prieš karą išvažiavo Lietu- von. Aleksandravičių gimimo vieta: Suvalkų gub., Seirijų gmino.

K—as.

WATERBURY, CONN.

Idomus lošimas.

Baigiant teatro sezoną, ren-giamasi prie labai idomaus spektaklio. Ne vien jis bus idomus, kad statomas naujas ir vienas iš geriausiųjų veikalų lietuvių kalboje L. Andrejevo, A. Vitkausko vertime "Musų Gyvenimo Dienos", bet jis yra idomus del-to, kad jame dalyvauja visi gabiausieji lošėjai iš įvairių vietos Dramos draugijų jaunimas, be jokio skirtumo pažiūrų bei įsi-tikinimų. Panašus apsišreikima-bene bus tik pirmu syk Waterburyje, o gal net ir visoje Amerikoje. Tas spektaklis yra Rengiamas A. Vitkausko vardu ir norima tuo atsidedavoti jam už jo pasidarbavimą per šį pas-kutinį sezoną.

Su šiuo spektakliu pamatysi-me, ar mūsų jaunimas gali darbuotis visi išvieno, ar ne? Šis spektaklis turi parodyti, kaip mūsų jaunimas myli dailę ir ant kiek jis gerbia savo dailininkus. Tas spektaklis gal nuveikti la-bai daug pradėtame darbe, kas-link visų draugijų bendro dar-bo. Kaip girdisi, bilietai la-bai smarkiai parduodami ir tikimasi, kad publikos gali netilpti į svetainę. Tas jau ženklina, kad Waterburio visuomenė at-jaučia šiam darbiui ir remia jį.

Reikia dar pažymėti, kad p. A. Vitkauskas deliai didesnio spektaklio pasisekimo pasikvie-tė iš New Yorko vieną iš gabiausiųjų lietuvių artistų p-lę A. Skeraitę, kuri jau gana gerai yra pažįstama Waterbu-ričiams iš pirmųjų lošimų. A. Skeraitė ir A. Vitkauskas lošia svarbiausias roles. Kitos ous atliktos vietos gabesniais lošė-

jais. Spektaklis įvyks nedėlioje 9 d. Birželio 8 val. vakare. Sve-tainėje 48 Green st. Taigi Waterburio lietuvių, butinai pasisten-gkime pamatyti šį veikatą.

Waterburietis.

NEWARK, N. J.

Šis-tas,

Geg. 28 d. Liet. Jaunuome-nės kp. klubo susirinkiman at-vyko atstovai nuo Liet. Tautos Newarko Tarybos, kviesdami mi-nėtą klubą prisidėti. Po karštų ginčių nutarta (10 bals. prieš 9) neprisidėti. Nekurie klubo nariai (socialistai), negražiai pa-sielgė su atstovais, matomai, tru-ksta apšvietos. Viršminėtas klubas turi apie 50 narių. Yra keletas tokių, kurie stato vi-sokias kliutis pakenkimui tauti-škų darbų; nenori klubą prie-leisti prie tautiško veikimo; ma-tomai čion narių kaltė, nes nesilanko į susirinkimus, tokiu bu-du keletas socialistų gauna vir-šų.

Geg. 28, taip-pat įvyko susi-rinkimas pažangiųjų dr-jų at-stovų. Tai buvo truksmingas su-sirinkimas. Virš minėta Sąjun-ga gyvuoja apie du metai. Čion priglūję katalikiškos ir tautiš-kos dr-jos ir bendrai veikdamos nuveikė daug didelių darbų. Valdyboj buvo tautininkai ir šiaip apšviestiesi katalikai, tas klerikalams nepatiko, jie sugal-vojo kokių nors būdu sugriaut, tą sąjungą, laikė keletą slapstų su susirinkimų ir ant galo sudarė plenus griovimui: sušaukė visus atstovus, čion ir pakėlė begali-nius ginčius visai užpildami ant tautininkų. Žinoma, tauti-ninkai ir-gi nemiegojo, jiems gerai atkirto. Nutarta likviduo-ti viršminėtą sąjungą, o kadan-gi buvo likę keletas vėliukų nau-buvusių parodų, tad nutarė tu-tininkam atiduoti ketvirtą dalį. Tautininkai padėkavojo ir liepė pasilaikyti visas. Sąjungos skolas pasizadėjo atmokėti A. Staknevičius ir J. Kralikauskas.

Geg. 30 d. padėkavonės dieno je parodoje, iš priežasties lie-taus, nedaug teėjo. Pagal pap-ročių, ant įvairių kapinių puošė kapus gyvų gėlių vainikais.

Zilvitis.

CAMBRIDGE, MASS.

Šis-tas.

Geg. 26 d. buv prakalbos, su-rengtos pažangesniųjų lietuvių. Kalbėjo F. J. Bagočius. Labai plačiai kalbėjo apie kunigų tik-slus ir priparodė, kad netik li-tuviški kunigai, bet ir visa Ry-mo katalikų bažnyčia su popie-žium yra pro-germanai. Kalbė-jo apie judošiškų darbus vysku po Karevičiaus, kun. Bartuškos ir Gabrio, kaip Amerikos lietu-vių sudėtai pinigais Tautos Fondas užlaiko Europoj Lietu- vos pardavikus. Juk kun. Bar-tuška buvo Amerikoje ir gerai žino Amerikos lietuvius, žino, kad lietuvių trokšta nepri-gulmingos demokratinės respubli-kos, bet jis lietuvių sudėtai pi-nigais nuvažiavęs į Europą. rei-kalauja Lietuvai karaliaus po vokiečių globa. Už tokį darbą kun. Bartuška, Gabrij, vysk. Ka-revičių, Bagočius pavadino ru-pužgalviais ir Lietuvos pardavi-kais. Upas žmonių buvo labai pakilęs prieš kaizerį ir kunigus, ir tapo vienbalsiai išnešta pro-tes-to rezoliucija.

Tapo sutverta "Teisybės jie-škotojų kuopa", su tikslu, nai-kinti tikėjimaisius prietarus tar-pe žmonių. Prisirrašė, rodos, apie 20 žmonių.

Iš tikrų šaltinių teko sužino-ti, jog Brightone "Teisybės jie-škotojų kuopa", kuri susideda iš 50 narių, nutarė Liepos 4 d. ren-gti parodą. Ji kvies visas tau-tiškas draugystes, tikslu išreikš-ti protestą prieš kaizerį ir prieš Lietuvos pardavikus.

Sakoma, kad toj parodoj bus

nešamas vyskupo Karevičiaus paveikslas ir apačioj bus para-šas: "Lietuvos pardavikas Vo-kietijai". Dabar kyla klausimas, ar toks darbas bus naudingas del lietuvių?

V.—kas.

WATERBURY, CONN.

Daro juokus iš dramos.

Geg. 23 d. š. m. "Aušros" dra-ugija statė scenoje 4rių veiksm. Kazio Puidos Dramą. Šis veika-las yra gilus ir labai sunkus su-vaidinti, bet gana puikus ir įpu-dingas. Bet, gaila, kad aušrie-čiai prastai atlošė. Lošėjai lošė be jokio atjautimo, netinkamai judėjo...

Tame veikalė svarbiausią ro-lė yra Mirgos, kurią lošė p-lė Gvildžiūtė.

J. Satula, Gimbulo rolėje apsi-rengęs kunigiškais drabužiais, ilgais žilais plaukais, pirmame akte nusiēmė pariką ir kaip reikėjo užsidėti, tai taip nedai-liai susuko ant galvos bedėda-mas, kad daug juokų padarė... Trečiame akte jis įlėjęs bandė pasirodyti artistu, tai griebėsi už galvos ir numovė kepurę; vė-liaus visas parikes nusikorė ir pasikabino ant pečių, o žemėn nenupulė. Aktorius pradeda jieškoti savo plaukų, dairosi aplink, žiurinėja ant grindų ir nie-kur nemato. Tris sykus apsi-suko ir vis nesurado. Tada užsi-dėjo kepurę ir išėjo lauk, o plu-kai pasiliko ant kupros.

Reikia pastebėti, jog čia pu-blika vilojojasi iš juoko, net kedės braškėjo. Baisus triukšmas, juo kas, tada, kada tēmyti dra-mą.

Ir ką butų pasakęs Kazys Puida, jeigu jis butų matęs

taip dariant jo puikias dramas?

Laike lošimo kokių tai žolių punuelį kaž-kas užmetė ant scenos. Tas taip-gi sugadino įs-pudį. Ant pabaigos viena auš-rietė padavė Mirgai gėlių bukie-tą. Publika, kurios buvo apie 200, kvatojo....

Kapų Kipšas.

WATERBURY, CONN.

Geg. 26 d. š. m. atsibuvo Aušros dr-jos koncertas, Masonic Temple svetainėje. Koncertas buvo gana puikus. Dalyvavo po-ra įžymų dainininkų: Jablon-skiūtė, ir J. Butėnas, kuris dide-lį įspudį padarė ant Waterburie-čių puikiu savo balsu. Taip-gi ir panelė J. Jablonskiūtė visus žavėjo. Dainavo ir du vietiniai chorai. "Vilijos" choras po vado-vyste p. J. Pruselaičio sudaina-vo gana dailiai, net publika pra-šė atkartoti dainas. Antras — "Aušros" choras, dainavo po vadovyste p. P. Bruzausko. Nors tas silpniaus dainavo, bet ir-gi gana gerai. Taipgi dainavo ir vietiniai solistai: p. J. Bružas, J. Kemėšis, V. Jokubonis ir M. Steinis. Kada atvažiuoja ges-resni dainininkai, tai aš patar-čiau vietiniams pasiklausti, kaip reikia dainuoti. Publikos buvo apie 150 ypatų.

Nenuorama.

NEW YORK, N. Y.

D-ro J. Šliupo pagerbimui vakariene.

Geg. 29 d. Park ave. ho-telyje Liet. Nepr. Fondas turėjo parengę vakarienę pagerbimui vos kelios die-nos iš Europos sugrįžusio

Telephone No. Boston 605
LIETUVIŠKAS
Advokatas
WILLIAM F. J. HOWARD
Lietuviška pavarde buvo
Vincas F. J. Kavaliuskas
315 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Nusipirk Mosties.
TAI BUSI GRAZUS! Ją išdirba
Mentholatum Co. Prieš eisiant gult
ištepk veidą mosčia per kelis vaka-
rus, o padarys veidą tyru ir skaidri-
baltu. Toji mostis išima plėtmus rau-
donus, juodus, arba šlakus ir pra-
lina visokius spuogus nuo veido. Kai-
na dėžutės 50 c. ir \$1. Pinigus galti
siųst ir stampomis.
J. RIMKUS,
P. O. BOX 36, Holbrook, Mass.

"TĖVYNĖ" IR MOTERŲ IR VAIKŲ MĖNESINIS PRIEDAS
—VISIEMS METAMS KAINUOJA TIKTAI \$1.00—
Užrašykite ją savo draug- ms ir pažįstamiems ir patarkite
kožnam lietuviui skaityti.
Užsakymus ir piningus reikia siųsti sekančiu adresu:
A. B. STRIMAITIS,
807 West 30th Street, New York City.

Kankles
Mėnesinis leidinys "Kanklės" jau spaudoje. Visi prenumeratoriai
gaus "Kanklės" iš karno už visą pumetį jau balandžio mėnesyje. Pre-
numerata — Vienas doleris metams. Siunčiant pinigų čekiu, reikia
pridėti 10 c. extra.
Prašytų metų pilną "Kanklių" rinkinį, t. y. 12 numerių, dar ga-
lima gaut. Praeity metų "KANKLIŲ" kompletas jau kainuoja 1 dol. 50c.
Kas nori turėti kokį nors muzikos instrumentą: smuiką, klarnetą,
kornetą, ir tt., tegul rašo Konservatorijon, bus viskas aprūpinta su at-
tikrinančiu išbandymu gerumo teikiamo instrumentu.
MIKAS PETRAUSKAS
895 Broadway, So. Boston, Mass.

ЧИТАЙТЕ старейшую и самую распространен-
ную в С. Штатах и в Канаде пре-
грессивную и иньвартную народную газету
"РУССКОЕ СЛОВО"
выходит в Нью Йорке,
ПОД РЕДАКЦИЕЙ Л. М. ПАСВЮЛСКОГО
при участии выдающихся русских, украинских, польских и
литовских литературных сил.
Переходя статьи помешается как на русском, так и на
английском языках
«Русское Слово» ежедневно находится в 40000 русских, украин-
ских и польских домах.
RUSSKOYE SLOVO
31 East 7th Street New York, N. Y.
Пробные номера высылаются бесплатно

D-ro J. Šliupo. Vakarienių atsilankė gana didokas burelis Brooklyn'o, New Yorko lietuvių, o taipgi buvo svečių iš Bostono ir Detroito, Mich.

Gerb. Dr. J. Šliupas išrodo po kelionės gan sumenkęs ir nužilęs. Bet vienok energija, proto tyrumas taip tvirtas, kaip pirma. Daktras ir su tais pat šitinkiniais parvažiuo Lietuvos laisvės klausime ir net sako: "Ką pirma sakiau, ko mokiau kitus, tai mano kelionėje naujo gyvenimo gėnėnė, dar labiau sutvirtino anąs mano mintis". Ir ištikrųjį, kuomet paimi šandien skaityti "Vargdienio išganymą" ir klausais Dr. J. Šliupo naujų pasakojimų, pasilgtiems amerikiečiams, tai jame matai vis tą patį gilų demokratą, lietuvių patrijotą, ir šiandieninės žmonijos minties išreiškėją. Ir daktaras J. Šliupas, savo kalboje vakarienių pasakė: "bukime lietuviams visų pirma demokratais, ir darbo žmonių reikalų aprupintojais, rengkime čionai išveičiųjų su demokratiniais idealais grįžti namon ir bukime visados su laiku ir laiko reikalavimais". Ir kuomet pažvelgi į tą nužilusį veikėją ir girdi jo šiandien tvirtai tikinčių, nuoširdžių velijimų musų žmonėms, girdi jo išauklėtas, išnešiotas mintis skelbiant ir raginant kitus dirbti, tuomet lyg skausmą pajauti už tuos žmones, kurie dar žilo plauko nematę, o jau begalo mintimi nuseņę.

Ir Dr. J. Šliupo vakarienių atsilankiusieji svečiai iš įvairių kolonijų ir vietos veikėjai, po vieno kito užkandžių, apsikeitė ir mintimis, pasveikino Dr. J. Šliupą po kelionės. Vakarienių šeimininku buvo gerb. M. Bučinskis, o vedėju (toastmasteriu) gerb. V. K. Račkauskas.

Buvo pasakyta gražių ir rimtų kalbų, bet buvo tik saldžių žodžių, kurie ne iš širdžių gilumos tekėjo, bet del taikymosi, buvo pinami iš žodžių garbės paminklai... Viskas tas gražu, bet realybėje be vertybės.

Keli širdies balsai praskamba iš artimųjų draugų ir vienminčių gerb. Svečio. Darbininko žmogaus man prisimena žodžiai ir mintis: "Viskas tas gražu ką jūs kalbate, bet aš patariu jums būti su liaudimi su žmonėmis. Intelligentią turi arčiau rištis prie žmonių". Atsimenu ir vieno redaktoriaus mintį: "Mes kalbame, bet reikia realio darbo: kalbomis Lietuvos laisvės neišgausime. Tat išėjė iš čia stokime dirbti; skleisti gerbiam. svečio mintis, o tuomi mes jį daugiausia pagerbsime. Bedirbdami užmiršime ir apie blogus musų santykius." Ir toastmasterio ne viena graži mintis praskambėjo. Čiagimusių vardu, ponina Venčiuviene išreiškia širdingą padėką sugrįžu-

siam seneliui, nes tik jo pasidarbavimu ji ir daug kitų lietuvių ir lietuvių išmoko lietuvių kalbą ir šiandien lietuvių tarpe darbuojasi.

Nuo N. Angl. sandariečių "Sandaros" red ir adm. J. Strimaitis pasveikina. Gerb. S. E. Vitaitis pasveikino nuo Sandaros. Nuo TMD D. pasveikino J. O. Širvydas, ir t. d. k. pasveikinimų.

Vakarienių baigiasi vėlai. Po programo Liet. Nep. Fondui svečiai sudėjo apie 178.00 dol.

Svečias.

DETROIT, MICH.

TMD. OHIO ir Mich. valstijų Apskričio suvažiavimas.

Geg. 19 d. Fraternity salėje įvyko Ohio ir Mich valstijų TMD. Apskričio antaras suvažiavimas. Suvažiavimą atidarė apskrič. pimininkas p. K. Šnuolis 11 val. ryto. Po trumpai jo įžanginiai kalbai sekė patikrinimas mandatų dalyvaujančių delegatų. Pasirodė, kad šiame suvažiavime dalyvauja nuo 8-nių TMD. kp. 8 delegatai ir trys Apskričio valdybos nariai.

Suvaž. vedėjais išrinkta: K. Šnuolis — pirm.; F. A. Račkauskas — padėjėju; ir V. K. Yurgilas — sekretorium.

Pirmoje sesijoje svarstoma apskričio reikalai. Primita suvažiavimo apskričio įstatai, kurie buvo patiekti pirmame suvažiavime tam tikslui išrinktų asm.

Iš nutarimų apskričio reikalais pažymėtini: Rudens sezono surengti apskričių maršrutą; išleisti lapelius agitacijai už TMD. šiame apskričioje; organizatoriam iš apskr. izdo atlyginti išlaidos, naujų kuopų sutvėrimo padarytas; surengti abiejų valstijų prie apskričio priklausančių kuopų bendrą išvažiavimą - ekskursiją.

Antroje sesijoje, po pietų, svarstyta kuopų įnešimai TMD. Seiman. Nutarta Seimui pasiūsti šie įnešimai:

1) Kad nauji nariai ir pilnos finansinės įplaukos ir išlaidos būtų skelbiama nerečiau, kaip kas-tris mėnesiai.

2) Kad TMD. leidinius Centras leistų reguliariai maž-daug kas tris mėnesiai po vieną knygą.

3) Kad TMD. leidiniai leidžiami vieno autoriaus būtų apdaromi iki 500 pusl. į vieną knygą, nes tuomi sumažintų knygų apdarymo išlaidas.

4) Pakėlus mokesčių į T. M. D. turėtų būti duodama už tą patį mokesčių visiems nariams apdarytos knygos.

5) Turi būti įvestas referendumas rinkimui centro valdybos ir aptarimui kitų svarbių klausimų, iškilusių draugijoje (TMD. leidinių sprendimas čia neįeina. Apie juos spręsti pilną teisę turi Literatūros Komitetas).

6) Kad seimas išrištų klausimą įsteigimo Visuomeniško Amerikos Lietuvių knygyno ir surastų budus tam išlaidas apmokėti.

7) Kad TMD. už organą būtų paimta visuomeniškas laikraštis "Sandara", vieton dabartinio organo, privatiško, nepastovaus principuose laikraščio "V. Lietuvinkų".

Šie visi įnešimai bus pasiūsti seiman nuo šio apskričio.

Iš valdybos raportų paaiškėjo, kad daug kas nuveikti apskričiai iki šiol nebuvo galima, nes pinigų nuo kuopų į apskričio izdą nebuvo įplaukę. Dabar jau apskr. izde yra apie 15 dolerių ir bus galima darbas pradėti agitacijos srityje.

Sekantis suvažiavimas nu tarta laikyti Cleveland, Ohio. Suvažiavimai bus laikomi kartą į metus, pavasario laiku.

***

Prieš suvažiavimą, iš vakaro, buvo TMD. 68 kp. parengta vakarienių ir šokiai. Po vakarienių buvo trumpas prakalbėlės. Kalbėjo D-ras Jonikaitis ir kiti šioje vakarienių dalyvavusieji asmenys. Buvo taipgi solo dainų ir muzikos gabalėlių. Vakarienių gerai pavyko. Parinkta ir aukš LN. Fondui.

"Sandaros" Reporteris.

LAWRENCE, MASS.

Milžiniškas koncertas.

Malonu pastebėti, kad Lawrence vis didėja lietuvių scenos įjegos ir kad jos sutartinai jau sugebi surengti tiesiog puikius koncertus.

Štai birželio 2 d. Šv. Mykolo svetainėje LTK. B. choras, t. y. Šv. Panos Marijos Choras, vadovaujamas pono J. Č. Navadausko, surengė neišpasakytai puikų koncertą. Programe dalyvavo vyrų choras iš Lowellio ir vietos vaikų, bei mergaičių choras ir solistai, duetai, kvartetai, etc.

Koncerto atidarymo žodį pasakė p. Kastantas Norkus, kuris ir programą aiškino. Kalbėjo ir vyskupas Mikevičius.

Šis milžiniškas koncertas, kaip ir pridera, prasidėjo Lietuvos Himnu. Didieji choralai po vadovyste gerb. Navadausko neišpasakytai puikiai išpildė musų Himną, kurį sustojusi publika, kurios buvo pilna salė, palydėjo griausmingais aplodismentais. Choralai sudainavo ir "Karvelėlių".

Gerb. Navadauskas sudainavo solo "Už šilingėlių"; jauna pianistė Vanda Grinkevičiūtė, paskambino piano solo; jaunos dainininkės p-lės Černiauskiūtės, sudainavo duetą "Spragilų dainelė"; p-lės R. Černiauskiūtė, L. Kurgoniūtė, p. J. Rimkus ir Navadauskas išpildė kvartetą — "Paaukaukime savo įjegas".

Paskui maišytas choras sudainavo "Jievužę" ir "Pasisėjau žalią rutą". Šiomis numylėtomis dainomis ne-

tik lietuviai, bet ir svietimaučiai gerėjosi.

Po to artistas-piešėjas M. Bolys sudainavo solo: "Jausk ir mylėk". Kaip jo balsas, taip ir gestai tiesiog žavėjantys.

J. Rinkus ir Navadauskas išpildė duetą "Valia valūžė". Butų taipgi labai puiku, tik p. Rinkus, matomai nepratęs rodyties ant scenos per daug nervavosi, drebėjo.

"Ko liudit svietimai!" — solo išpildė ponas Navadauskas.

Jaunas smuikorius Pr. Puidokas ir komp. Petrauskas mokinė - pianistė, p-lė Grinkevičiūtė išpildė duetą, dailių muzikalų gabalėlių, o vėliaus ir lietuvišką polką. Ypač antroji didžiūmai patiko.

Vyrų choralai iš Lawrence ir iš Lowellio sudainavo "Kalinių Dainą" ir "Kur upelis teka". Publika jiems ačiavo nesigailėdama aplodismentų.

Maišytas choras sudainavo "Suktinį". Net šiurpaliai ėjo per klausytojus: rodo girdi Lietuvos jaunimą dainuojant.

Paskui kita kompozitoriaus Miko Petrausko mokinė panelė Tataroniūtė, paskambino "Kriptui" ir "Suktinį". — Tai vos apie 11 metų mergaitė, bet jos mzikos malonu pasiklausyt.

Solo — "prirodino seni žmonės", — sudainavo M. Bolys, akompanuojant p. Navadauskui. Ši daina tapo taip puikiai išpildyta, kad publika tol plojo, kol privertė pakartoti.

Linksma ir griaudi scena buvo, kuomet tapo pakviesta ant scenos mažos mergaitės ir vaikeliai. Linksma, kad dailiai aprėdyti lietuvių vaikučiai lavinami dailės srityje, bet ir graudu pasidarė, kuomet jie puikiai uždainavo "Ant kranto marių" — Palangos miestelis, kur gyven musų broliai žemaitėliai". Juk jie lietuviai, jie lietuvių vaikai, bet tų apdainuojamų grožybių jiems neteko matyti, nes jų tėvai cariškos priespaudos verčiami turėjo svetur emigruoti.

Vaikų choras sudainavo "Kiškelį" ir "seni, duok tabokos". Malonu buvo matyti, su kokia ypatinga doma tėvai tēmija puikiai dainuojančių savo vaikelius. Prieš dainuosiant anrtą dainą išėjo mažas incidentas: vaikai praneša dirigentui Navadauskui, kad yra viena "svetima". Ponas Navadauskas užklausia nurodytos mergaitės, ar ji kada dainavusi.

— Manęs į LTK. Bažnyčią neleidžia giedoti, bet aš giedu rymiškoje — atsako mergaitė.

— Kad taip nori, tai giedok čia — atsakė dirigentas ir mergaitė drauge su kitomis baltai aprėdytomis savo sesutėmis lietuviutėmis traukė "Vai kur buvaj kiškel' mano".

Nors tą pačią dieną vyčiai rengė koncertą City Hall ir smarkiausiai už jį agitavo; saliuų ir kitokių įstaigų languos garsino, bet žmonės žino, kad visos scenos įjegos čia susispietę progresyvių visuomenės dalyje, tat ir patys rymiški parapijonai pas juos nėjo. Čia galima pritaikyt rusų patarlė: "ne miesto čelovieka krasit, a čeloviek miesto" (ne vieta žmogų dailina, bet žmogus vietą dailina), taigi ir rymiokų pastangos visokiais triksais — "konferencijomis", "metodologijomis", "koncertais", etc.— palaikyti savo varžoje publiką vis labiau nustoja vertės, nes musų visuomenė vis labiau šviečiasi, tobulinasi ir delto mato, kas jos draugai, o kas viliojotai.

Ir kitose kolonijose progresyviai žmonės neturėtų pasiduoti atsilikusių nuo pasaulinio progreso rymiškų vyčių "veikimo" įtekmei, o turėtų pasistengti patys kuodaugiausia dirbti ir dailės srityje, tuomet su mumis eitų jaunimas ir tuomet apsireikštų bujojimas kaip Amerikos Lietuvių T. Sandaros, taip TMD. ir kitų progresyvių lietuvių organizacijų.

Čia nėra mano tikslu kalbėti apie sandariečių veikimo budą, bet tik prie progos konstatuoju faktą, kuris didina Sandaros, kaip tokios, galybę.

Koncertas užsibaigė daina "Užmig saldžiai", kurią pastebėtina puikiai sudainavo maišytas choras.

K. Kinderavičius ir A. Marcinonis padeklamavo.

Garbė lai buna visiems, pasidarbavusiems šio koncerto surengime.

Korespondentas.

Išgaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O.D.

Aknu Specialistas.

399a Broadway,

Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

Teisingiausia ir geriausia lietuviška

APTIIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoje. Gyduoliai galit gaut kokios tik pasaulij yra vartojamos. Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiūsiu per expressą.

K. ŠIDLAKSAS

Aplimerius ir Sarinistas

226 Broadway, Kampas C Street, SOUTH BOSTON, MASS.

Telephone South Boston 21014 ir 21013

Didžiausias ir naudingiausias laikraštis.

Neužsiima barnėmis ne polemikomis.

Talpina daug žinių. Talpina daug moksliskų ir pamokynančių straipsnių.

"DIRVA" verta skaityt kiekvienam lietuviui ir lietuvei.

Tik \$2.00 metams. Kanadoj ir Mexikoj \$2.50. Kitose šalyse \$3.00. Ant pažiuros vienas No. Dykai.

••• "DIRVA" •••

2004 ST. CLAIR AVE. CLEVELAND, OHIO

Dr. George P. Ross

NO PLATES REQUIRED

DENTISTAS.

Traukia dantis be skausmo.

Lengvais išmokėjimais.

455 Broadway, So. Boston, Mass.

Vasara Ateina.

Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiai sulig vėliausios "block" sistemos kirpimo. Šitaip pasiuti drabužiai geriausiai tinka kožnam žmogui. Žemos kainos—darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprošinam ir sutaisom.

So. Boston Custom Tailors, K. Plioplis, A. Samokaitis sav. 278 Broadway, South Boston, Mass.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDASKUTYKLA IR KIRBYKLA

JUOZO KAZIUKONIO.

Užlaikau geriausius barberius, pridabuju švazą, skutame ir kerpame visokiomis madomis — kaip kas nori.

Turiu švarią pirmos klesos pirčių ir galima išsimaudyti.

224 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Kiekvienam patarčiau

perskaityti šitą apskelbimą kuris yra iš geriausių kostumerių kriaučių Lawrence. Darau drabužius iš gerų materijų ir pritaikau pagal žmogaus išaugimo. Darbą gvarantuojau. Darau drabužius ant užsakymo, vyrams ir moterims, prieinoms kainoms. Taipgi mokinu kriaučius dirbti. Kurie norite išmolti tikro petrinu iškirpimo galite atsišaukti per laišką arba ypatingai. Platesnių žinių gautie kreipkitės šiuo adresu:

Petras Valiulis, 42 1/2 Haverhill st., Lawrence, Mass.

PAILSAI GEROVĖS BEJEŠKODAMS

Newsminis! Gerovė gyvena ant augsto kalno. Ten ja rasi, jeigu geru keliu prie jos eisi. Laikraštis "Lietuva" gerai pamokytinai ir teisingomis žiniomis nuvedie ir palepins tau tą kelią prie tavo gerovės. Tik pamėgink jį skaityti. Kaino metams \$2.00; pusei metų \$1.00. Vieno numerį gausite pasiūreimui UZ DYKĄ, jeigu tuojaus atsišaukt.

"LIETUVA" 814 W. 33rd St. Chicago, Ill.

Vietos žinios.

Susirinkimas. ALT. Sandaros 7 kuopos susirinkimas įvyks sekantį ketvirtą, Birželio 6 d. 1918, Lietuvių Svetainėje. Pradžią 8 valandą vakare.

V. Račkauskas, sekr.

Gabijiečių koncertas.

Pereitęs subatos vakarą Lietuvių svet. gabijiečiai ir Lietuvių Muzikos Konservatorijos mokiniai pastatė puikų koncertą. Tapo išpildyta šie dalykai:

1) "Už Šilingėlių" M. Petrausko, sudainavo Pranas Čvirna, bassas. 2) "Kur tas šaltinėlis" M. Petrausko, sudainavo O. Barauskaitė, soprano. 3) "Mylimas Kudikis" Bohm, pianas solo, išpildė A. Liutkevičius. 4) "Laivyne" ir "Žalioj lankoj" sudainavo P. Ruta. 5) "Daina be žodžių" Čaikovski, smuika solo, J. Velička. 6) "Jausk ir Mylėk" M. Petrausko, sudainavo K. Sidabras.

7) "Naujoji Gadynė" M. Petrausko, sudainavo J. Vairaitis. 8) "Menuettas" Beethoven, smuika solo — J. Velička. 9) "Temsta dienele" Moniuszko, sudainavo A. Bačiulis. 10) "Ai nostri monti" Iš opr. "II Trovatore" Verdi'so, sudainavo A. Kalinauskaitė. 11) "Mano laivas" M. Petrausko, sudainavo Rokas Mizara. 12) "Audra" Weber'io, pianas solo — A. Liutkevičius. 13) Romanas. "Tarei Sudiev" Denza, sudainavo A. Bačiulis. 14) "Dainius" M. Petrausko ir "Neapolio Serenada" Gambardello, sudainavo J. Vairaitis. 14) "Oi, ruta, rutele". Daina be žodžių M. Petrausko, smuika solo — J. Velička. 16) "Dievaičiai, dievuliai" iš melodr. "Birutės", M. Petrausko, sudainavo P. Šarkaitė. 17) Duetas "Valia-valuže" M. Petrausko, su dainavo P. Ruta ir Rokas Mizara. 18) Duetas "Spragilų dainelė" M. Petrausko, sudainavo J. Velička ir K. Sidabras. 19) "Bijunėli" ir "Aras" (abi M. Petrausko), sudainavo "Gabijos" Choras. Solistam akomponavo patsai kompozitorius M. Petrauskas ir chorą jisai pats vadovavo.

Šiame koncerte pirmą kartą pasirodė du nauji gerb. Komp. M. Petrausko mokiniai: p-lė O. Barauskaitė ir p. Čvirna. Nors jų balsai dar mažiau išlavinti už kitų dalyvavusių šio koncerto programoje artistų bei artisčių, bet ir jie turi gana gražius ir malonius balsus.

Malonu, kad mūsų scenos įjegos vis didėja.

"Lietuviškas Milijonierius" scenoje. — Ten pat tapo atvaizdinta vieno akto operetė — "Liet. Milijonieriu", kuriam muziką parašė komp. M. Petrauskas.

Rolės tapo išpildytos sekantiesiems:

1) "Už Šilingėlių" M. Petrausko, sudainavo Pranas Čvirna, bassas. 2) "Kur tas šaltinėlis" M. Petrausko, sudainavo O. Barauskaitė, soprano. 3) "Mylimas Kudikis" Bohm, pianas solo, išpildė A. Liutkevičius. 4) "Laivyne" ir "Žalioj lankoj" sudainavo P. Ruta. 5) "Daina be žodžių" Čaikovski, smuika solo, J. Velička. 6) "Jausk ir Mylėk" M. Petrausko, sudainavo K. Sidabras. 7) "Naujoji Gadynė" M. Petrausko, sudainavo J. Vairaitis. 8) "Menuettas" Beethoven, smuika solo — J. Velička. 9) "Temsta dienele" Moniuszko, sudainavo A. Bačiulis. 10) "Ai nostri monti" Iš opr. "II Trovatore" Verdi'so, sudainavo A. Kalinauskaitė. 11) "Mano laivas" M. Petrausko, sudainavo Rokas Mizara. 12) "Audra" Weber'io, pianas solo — A. Liutkevičius. 13) Romanas. "Tarei Sudiev" Denza, sudainavo A. Bačiulis. 14) "Dainius" M. Petrausko ir "Neapolio Serenada" Gambardello, sudainavo J. Vairaitis. 14) "Oi, ruta, rutele". Daina be žodžių M. Petrausko, smuika solo — J. Velička. 16) "Dievaičiai, dievuliai" iš melodr. "Birutės", M. Petrausko, sudainavo P. Šarkaitė. 17) Duetas "Valia-valuže" M. Petrausko, su dainavo P. Ruta ir Rokas Mizara. 18) Duetas "Spragilų dainelė" M. Petrausko, sudainavo J. Velička ir K. Sidabras. 19) "Bijunėli" ir "Aras" (abi M. Petrausko), sudainavo "Gabijos" Choras. Solistam akomponavo patsai kompozitorius M. Petrauskas ir chorą jisai pats vadovavo.

P. Apšiega, — karpus — tenoras, (Lietuviškas Milionierius). A. Kalinauskaitė, — Jonienė — altas, (Karpus gaspadinė). Ona Liutkevičiūtė, — Jėvutė, — sopranas, (Jonienės duklė). A. Višniauskas, — Samuolis — baritonas (socialistas). J. Palionis, — Bankierius, baritonas, J. Velička — Gauda grašis, — tenoras, J. Kerdiejus, — Piniglupis, — tenoras, A. Bendoraitis, — Dvylekis, — bassas.

Dirigavo g. M. Petrauskas. Lošimas atliktas puikiai.

Reporteris.

Jonas Kerdiejus, žinomas mūsų visuomenės veikėjas, buvo parvažiuęs į Bostoną iš Camp Wadsworth Spartanburg, So. Carolina (Jonas Kerdiejus, % Camp Q. M.). P-nas Kerdiejus lankėsi "Sandaros" redakcijoje. Pasikalbėjome apie kareiviavimą ir mūsų visuomenės reikalus. Birž. 4 d. p. Kerdiejus vėl išvažiavo "Dėdei Samui" tarnauti.

Lietuvių svetainėje buvo:

Geg. 28 d. — Sandaros prakalbos. Kalbė p. J. Strimaitis. Kadangi buvo mažai išgarsinta, tat žmonių buvo nedaug.

Geg. 30 d. — Šv. Petro ir Pov. draugijos balius, kuris visais atžvilgiais puikiai pavyko.

Biz. 1. — "Gabijos" teatras ir koncertas. Pavyko gerai.

Liet. Svet. bus:

Birž. 7 d. — "Gabijos" repetitijos.

Birž. 9 d. — Anglų susirinkimas.

Birž. 12 — Lietuvių Sunų ir Dukt. dr-jos susirinkimas.

Birž. 13 d. — Lenkų dr-jos susirinkimas.

Išėjo kariuomenėn. — Da tris So. Bostono lietuviai nuėjo Dėdei Samui tarnauti. Geg. 31 d. So. Bostono lietuvių jaunuomenė Liet. salėje buvo surengus vakarienę atsiveikimui su išeinančiais į kariuomenę draugais: P. Puta, A. Vanagu ir J. Lipskiu.

Juozo Kovaliausko Bankas — Bendras Lietuvių Bankas!

Bankierius J. Kovaliauskas sako: — Nelaikyk Liberty Bonds pas save, nes jie gali pražūti arba sudegti. Jie yra grynas pinigas. Nešk į Lietuvių Banką ir padėk juos į seifą, nes Lietuvių Bankas Visokių dokumentus laiko uždyką.

Jeigu nori už juos gauti pinigų, Liet. Bankas šiandien moka: Už pirmos pasakos bonds'ą \$98.50. Už antros \$92.54. Už Trečios \$95.40 c.

Lietuvių Banko prez. Bank. Juoz. Kovaliauskas, 111 Salem st., So. Boston, Mass.

ALTS. REIKALAI.

(Taša nuo 3-čio pusl.)

tinka, tai mano, kad ir visiems taip atrodo...

Kalbama, kad kaip kurių vietos asmenų kviečiamas atvykti su prakalbomis į Clevelandą p. S. Šimkus. Jei su tokia pat prakalba, kaip Worcester, Mass., tas ponas pasirodė ir čia, taip pat piltų kibirus insinuacijų ant "seimo priešų", tai iš tos jo misijos į šią koloniją nieką gero laukti negalima.

Vietinis laikraštis nori, kad jam atvažiavus pasidar būtų tautininkai. Pasidaryti, žinoma, būtų galima, bet nelabai yra noras dėl tokių nepastovių asmenų darbuotis. Juk p. Šimkus jau dirbo visiems, kas tik jį pamojo, ir klerikalams, ir Tautos Fondui ir tautininkams, ir agentui Pilėnui ir vyčiams. Tad ar nebutų jau laikas pasilsėti nuo "darbo", kad nevirus košės mūsų gyvenime su savo kalbomis, bei rašinėjimais.

Teisybė "Sandaroje" buvo parašyta, kad girti kalbėtojai Sandaros neatstatys, o pakeikti ir šmeižti tai ir bile kas gali; pagaliau, mes turime specialistus tam "darbui", tai — klerikalai, kurie įvairiais budais — bažnyčiose ir per laikraščius — keikia kaip įmanydami.

S—s.

SO. OMAHA, NEBR.

Sandaros 28 kuopa atgavinta.

Siomis dienomis buvo tautiečių susirinkimas p. K. Janavičienės name, kad apsvarsčius momento reikalus, ir atgavinius numirusią Sandaros kuopą.

Susirašė vienminčiai tėvynainiai, apie 8 ypatos, priartantieji "Sandaros" pozicijai. Jau pradžia yra, tik dabar reikia dirbti, nes jau organą turime, ir dabar Sandaros organas užėmė gerą poziciją.

Nuo 1916 metų Sandaros 28-ta kuopa snaudė. Kaip ji nieko neveikė, tai ir tarpe So. Omahos lietuvių buvo nežinoma apie Sandarą, kadangi savo veikimo nei kiek neįspėjo.

Nuo dabar reikia kiek vienam tautiškai susipratuotiam tėvynainiui jungties į vieną organizaciją — Sandarą, nes darbo yra gebalės šiame momente kas-link Lietuvos.

Vietos anglų laikraščiuose dažnai buna neteisingų žinių apie Lietuvą, gi jas atitaisyti pavieni ypatai, tai nėra taip autoritetinga, kaip kad būtų atitaisoma visos organizacijos užreikiimu.

Taigi visi tėvynainiai dėkimes prie ALT. Sandaros, o kuomet busime susiorganizavę politiškai, tuomet ir veikti politikoje galėsime.

Ž.

PIRKITE ŠERUS

'VILTIS PUBLISHING COMPANY'

Shenandoah, Pa.

Laikraštis "Darbininkų Viltis", įsteigtas 1903 metuose, iš privačių rankų pereina į nuosavybę "VILTIS PUBLISHING CO.", kuri yra padavus aplikaciją čarteriui. Minėtoji bendrovė leis laikraštį neprigulmingoje, pažangioje dvasioje. Įnsikorporuoja ant \$10,000.00. Inkorporavimo viršininkai yra: Prezidentas — P. W. Birštonas, buvęs skvajeris ir Susiv. L. A. Pirmininkas; Kasierius — Julius Luščinskas, išdininkas bankos "Miner Banking Trust Company"; Sekretorius — V. J. Šliakys, "Darbininkų Vilties" įsteigėjas ir redaktorius.

Norėdami turėti draugų ir talkininkų po visą Ameriką, šiuo mi skebiam plačiai visuomenei subskripciją minėtosios bendrovės šerų. Šerai yra po \$25. Kas norėtų pirkti šerą arba kelis šerus, tegul pinigų siunčia draugijos išdininkui: Mr. JULIUS LUSCINSKY, Treas., MINERS BANKING TRUST CO., SHENANDOAH, PA. ir drauge tegu duoda žinią Sekretoriui: Mr. V. J. SZLIAKYS, A 40 S. BOWERS ST., SHENANDOAH, PA. Kas pirma norėtų platesnių žinių laišku, tegu kreipiasi šiuo adresu:

VILTIS PUBLISHING CO.,

38—40 S. Bowers st.,

Shenandoah, Pa.

SKAITYKITE IR PLATINKITE

Sekančias Knygas:

Lietuvių tauta senovėje ir šiandien, parašė D-ras J. Šliupas. 3 tomai; kožnas po \$1.50, visi 3 tomai \$4.50
Inkvizicija arba atpirkimas žmonių nuo šėtono. Parašė kn. V. Demskis \$1.25
Kankintojai ir kankiniai už mokslą. Kaina \$1.00
Iš ko lyla melai ir skriaudos žmonijoje? 75
Tikri ir netikri šventieji, paveikslėlis gyvenimo iš kankintinių ir kankintojų 25
Kaip maskolija persekiojo Lietuvą. Pagal "L'Oppression Russe en Lithuanie" papiešė kn. V. Demskis ..... 10c.
Kaip geriausiai laidoti numirėlių. Piešinys d-ro L. Wehlau, iš angliško išguldė kn. V. Demskis ..... 10c.
Ar Vyskupas Valančius nebuvo vilgiu lietuvių? Papiešė kn. V. Demskis ..... 15c.
Užnušimas Caro Aleksandro II, parašė Jonas Gražys ..... 15c.
Maskolių nuguose, tikras atsitikimas, atpasakotas d-ro J. Šliupo ..... 10c.
Dievo Piktadėjystė, parašė Sebastijonas Faure ..... 10c.
dieną birželio 1910 m. Čikagos mieste ..... 10c.
Mažoji arba prusiškoji Lietuva 19 šimtmečiuje, parašė J. Šliupas, "Laisvosios Minties" leidinys ..... 10c.
Kun. A. Vienožinskis ir jo dainos. Par. Kl. Jurgelionis ..... 10c.
Pražuvo, vaizdelis. Parašė V. K. Račkauskas 1911 ..... 10c.
D-ro J. Šliupo paveikslas ..... 10c.
Išganimas vargdienio ..... 25c.
Imtyvės varguolių su bagotais ..... 10c.
Lietuviai ar gerasis keleis žengiamie priekyn? ..... 15c.
Vienakis ..... 5c.
Koks privalo būti vaikų auginimas ir auklėjimas, parašė Dr. J. Šliupas ..... 25c.
Rojus ir Pažanga ..... 35c.
L. M. Albumas ..... 50c.
Kun. Demskio biografija ..... 50c.
Perkūpiams duodame gerą nuosimtį.

Dr. J. Šliupas

1419 N. Main Ave., Scrantcr, Pa.

JEIGU JŪS NETIKIT, TAI NESKAITYKIT,

Geriau ateikite ir persitikrinkite

Kad pas mus galite gauti gražiausių ir nebrangiai visokių tavorų, kaip tai šiaudinių skrybelių, marškinių ir taip visokių mažesnių tavorų.

Mes parduodame pigiaus visokius stubos rakandus (forničius), grapaphonus ir lietuviškus rekordus, taipgi siuvas masinas.

Čeverykų nupiginimas: Vertės \$3.50 už \$1.95
Vertės \$5.00 už \$2.95 || Vertės \$2.50 už \$1.34.
Taigi viskas pigiau negu rudens laiku grybai.

C. P. YURGELUN
377 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

Puikus Koncertas ir Šokiai!

Užbaigimui sezono, Cambridžiaus "Laisvės" Choras parengia gražiausį Koncertą, kuris įvyks

Subatoj, 8 Birželio-June, 1918

Koncertas prasidės 8 val. vak. ir tęsis iki 9,

SVETAINEJ CIPRUS HALL,

40 Prospect Street, Cambridge, Mass.

O POTAM BUS LINKSMIAUSI ŠOKIAI!

Tai pirmas bus tokis koncertas Cambridžiuje. Jame dalyvaus ir gerb. kompozitorius M. Petrauskas Dainuos "Laisvės" ir "Birutės Kanklių" chorai. Taipgi dalyvaus žymesni dainininkai iš Bostono ir apilinkės miestų. Užprašo visus

"LAISVĖS" CHORAS.

W. S. S.

WAR SAVINGS STAMPS
Issued by the
UNITED STATES GOVERNMENT

Suv. Valst. valdžia išleido stampas, kurios karės galą pagreitins.
Visi pirkitė tas stampas, nes patys turėsite sau pelno ir valdžiai daug pagalbės.
Stampas kas mėnesis pakyla vienu centu brangiau.
Jeigu dabar nusipirksite stampų už \$4.12 c. tai 1923 m. gausite \$5.00.
Jeigu dabar nusipirksite stampų už \$82.40, tai 1923 m. gausite \$100.00.
Pirkitė visi stampas tuojau.
Parduoda visuose bankuose ir pačose (post office). Nueikite į pačią ar banką ir klauskite pirkti.

Mokykis Francuzų Kalbos

Užsirašyk "Amerikos Lietuvių", kuriamė rasi geriausių Raštų, Zinių, Juokų ir Eilų

Taipgi dabar ką tik prasideda Francuzų Kalbos Lekcijos, labai naudinga nors kiek Lietuviams su ta kalba susipažinti. Ypatingai jauniems, kuriems gal atseis Francijoje buti, visiems kareiviams naudinga užsirašyti "Amerikos Lietuvių" \$2.00 metams.

"AMERIKOS LIETUVIS"

15 Millbury Street,

Worcester, Mass.

Garsinkites "Sandaroje"